

R8WAY
MOPH

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี
UDONTHANI PROVINCIAL HEALTH OFFICE

คู่มือเจ้าหน้าที่
อสม. รู้ กัญชา
เขตสุขภาพที่ ๘

หลักสูตรฝึกอบรมกัญชาทางการแพทย์ สำหรับ อสม.

คำนำ

กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายสนับสนุนสมุนไพรรักสุขภาพให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่าทางการแพทย์ เพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงอย่างปลอดภัยและเป็นไปตามกฎหมาย นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขด้านกัญชาทางการแพทย์ นโยบายยกระดับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ให้เป็นหมอประจำบ้าน เป็นเพิ่มศักยภาพของ อสม. ให้สามารถเป็นกำลังสำคัญของกระทรวงสาธารณสุข ในการให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องสุขภาพ รวมถึงด้านการใช้กัญชาทางการแพทย์ หลักสูตรฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. รู้จักสุขภาพ เขตสุขภาพที่ ๘ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เข้าอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท อสม. รู้จักสุขภาพได้ตามสมรรถนะที่กำหนด โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สามารถ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์เพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองครอบครัวและชุมชน รวมทั้งถ่ายทอดความรู้และความเข้าใจไปยังประชาชน เพื่อสร้างชุมชนให้รู้จักเข้าใจกัญชาทางการแพทย์อย่างแท้จริง

การนำหลักสูตรฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. รู้จักสุขภาพ เขตสุขภาพที่ ๘ ไปสู่การฝึกปฏิบัติจำเป็นต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรม เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปดำเนินการในพื้นที่ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเจ้าหน้าที่ อสม. รู้จักสุขภาพ เขตสุขภาพที่ ๘ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงาน อสม. รู้จักสุขภาพได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ ข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตร

๑. ความเป็นมา	๓
๒. วัตถุประสงค์	๓
๓. กรอบการพัฒนา อสม. เป็น อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘	๓
๔. บทบาทหน้าที่เจ้าหน้าที่จังหวัด วิทยาการ	๔
๕. รูปแบบการอบรม	๔
๖. แผนปฏิบัติการพัฒนา อสม. เป็น อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘	๕

ส่วนที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

๑. ชื่อหลักสูตร	๕
๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๕
๓. องค์ประกอบของหลักสูตร	
๑. เหตุผลและความจำเป็น	๕
๒. หลักการของหลักสูตร	๖
๓. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	๖
๔. โครงสร้างหลักสูตร	๗
๕. กิจกรรมการเรียนรู้	๙
๖. สื่อประกอบการเรียนรู้	๑๑
๗. การประเมินผลการศึกษา	๑๑

ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก

● ตารางการฝึกอบรมหลักสูตร อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘	๑๒
● แบบประเมิน/แบบทดสอบ ก่อน - หลัง การฝึกอบรม อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘	๑๓
● เนื้อหาความรู้รายวิชา ๖ รายวิชา สำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกอบรม	๑๖
วิชาที่ ๑ : ความรู้ทั่วไปของกัญชา กฎหมายกัญชาและกัญชาเพื่อเศรษฐกิจ	๓๐
วิชาที่ ๒ : กัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๓๖
วิชาที่ ๔. การปฏิบัติตัวก่อนและขณะใช้ผลิตภัณฑ์ยา กัญชา	๔๐
วิชาที่ ๕. ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา	๔๓
วิชาที่ ๖. การเข้าถึงบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘	๔๘
● รายชื่อโรงพยาบาล/ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี ในเขตสุขภาพที่ ๘	๔๙

ส่วนที่ ๑

ข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตร

๑. ความเป็นมา

สืบเนื่องจากนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่สนับสนุน สมุนไพรกัญชา กัญชง ให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่าทางการแพทย์ เพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงอย่างปลอดภัยและเป็นไปตามกฎหมาย นำไปสู่การส่งเสริมการเข้าถึงบริการด้านกัญชาทางการแพทย์เพื่อการรักษา ส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสนับสนุนและน่านโยบายสู่ภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และเข้าถึงการบริการกัญชาทางการแพทย์ในสถานบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ได้

สำนักงานเขตสุขภาพที่ ๘ ดำเนินงานตามนโยบายกัญชาทางการแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาและยกระดับความรู้อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย จึงได้จัดทำหลักสูตรอบรมการใช้กัญชาทางการแพทย์แผนไทย สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชื่อหลักสูตรอบรม อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘ เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ด้านกัญชาทางการแพทย์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ อสม. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ที่ถูกต้อง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองครอบครัวและชุมชน รวมทั้งถ่ายทอดความรู้และความเข้าใจไปยังประชาชน เพื่อสร้างชุมชนให้รู้จักเข้าใจและเข้าถึงระบบบริการกัญชาทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึง

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อพัฒนา อสม. เป็น อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘
- ๒.๒ เพื่อให้ อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘ เป็นสื่อในการน่านโยบายกัญชาทางการแพทย์ไปสู่ประชาชน
- ๒.๓ เพื่อให้ อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘ เป็นกลไกขับเคลื่อนงานกัญชาทางการแพทย์ และสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์ได้

๓. กรอบการพัฒนา อสม. เป็น อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘

- ๓.๑ อบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ใน หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘
- ๓.๒ หลักสูตรฝึกอบรม อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘ จำนวน ๓ ชั่วโมง ๑ วัน ๖ รายวิชา (รายละเอียดในส่วนที่ ๒)
- ๓.๓ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาหลักสูตรฝึกอบรม อสม. รู้จักสุขภาพที่ ๘
 ๑. เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เขตสุขภาพที่ ๘
 ๒. เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการปฏิบัติหน้าที่ อสม. รู้จักสุขภาพ
 ๓. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติบทบาท อสม. รู้จักสุขภาพ

๓.๔ การประเมินผลการฝึกอบรม

๑. ผู้สำเร็จการอบรมต้องผ่านการประเมินความรู้ด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๒. ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีระยะเวลาเข้ารับการอบรมตามรายวิชาครบตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๓.๕ รายงานผลการฝึกอบรม

รายงานสรุปผล การอบรมหลักสูตรฝึกอบรม อสม. รุกข์ัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

๔. บทบาทหน้าที่เจ้าหน้าที่จังหวัด วิทยากร

๔.๑ บทบาทเจ้าหน้าที่ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

๑. สนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนา อสม. เป็น อสม. รุกข์ัญชา เขตสุขภาพที่ ๘
๒. สนับสนุนการอบรมวิทยากร เพื่อขยายไปสู่พื้นที่
๓. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานการอบรมพัฒนา อสม. เป็น อสม. รุกข์ัญชา เขตสุขภาพที่ ๘
๔. รายงานผลการฝึกอบรมการพัฒนา อสม. เป็น อสม. รุกข์ัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

๔.๒ บทบาทวิทยากร

๑. ศึกษาหลักสูตรการอบรมพัฒนา อสม. เป็น อสม. รุกข์ัญชา เขตสุขภาพที่ ๘
๒. จัดเตรียมการฝึกอบรม
๓. ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ทักษะให้ อสม. เป็น อสม. รุกข์ัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

๕. รูปแบบการอบรม

- ๕.๑ อบรมผ่านโรงเรียน อสม. และหน่วยบริการสาธารณสุขต่างๆ ใน เขตสุขภาพที่ ๘
- ๕.๒ ผ่านระบบเรียนออนไลน์ /ระบบ Zoom หรือระบบอื่นๆ
- ๕.๓ หากมีงบประมาณสามารถให้หน่วยบริการสาธารณสุขต่างๆ บริหารจัดการรูปแบบการอบรมได้ตามความเหมาะสม

ส่วนที่ ๒

หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

๑. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี

โรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป/ โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง ในเขตสุขภาพที่ ๘

โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย เขตสุขภาพที่ ๘ อุดรธานี

๓. องค์ประกอบหลักสูตร

๑. เหตุผลและความจำเป็น

สืบเนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายสนับสนุน สมุนไพรกัญชา กัญชง ให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่าทางการแพทย์ เพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงอย่างปลอดภัยและเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสาระคือ ปลดล็อกพืชกัญชาออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และให้สารสกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล Cannabis ดังต่อไปนี้ไม่เป็นยาเสพติดแล้ว (ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ (ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ

ปัจจุบันได้มีการนำยาสมุนไพรที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมมาใช้เพื่อเป็นทางเลือกในการรักษาโรค ทั้งเหตุจากกระแสนิยมการดูแลสุขภาพด้วยวิถีธรรมชาติ และจัดการสนับสนุนของรัฐบาลที่ส่งเสริมการเข้าถึงบริการด้านการแพทย์แผนไทยเพื่อการรักษา ส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นยาแผนปัจจุบันหรือยาสมุนไพร นอกจากให้ประโยชน์ในการรักษาโรคแล้ว ก็อาจก่อให้เกิดโทษได้ถ้าใช้ไม่ถูกต้อง ใช้ไม่ถูกกับอาการ ไม่ถูกกับโรคหรือปริมาณขนาดที่ใช้ไม่เหมาะสม ก็อาจเกิดอันตรายที่คาดไม่ถึงได้เช่นกัน

ประเทศไทยมีระบบสุขภาพปฐมภูมิที่เข้มแข็งและเป็นรากฐานของระบบสาธารณสุขไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์โรคโควิด ๑๙ กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพแบบชีวิตวิถีใหม่ และต่อยอดการดำเนินงานด้วยนโยบาย “คนไทยทุกคนครบถ้วนมีหมอประจำตัว ๓ คน” ประสานการทำงานดูแลประชาชนที่บ้านและชุมชนแบบ “ใกล้ตัว ใกล้บ้าน ใกล้ใจ” โดยหมอคนที่ ๑ หมอประจำบ้าน คือ อสม. เป็นหมอใกล้ตัวแนะนำดูแลผู้ป่วยถึงบ้านและสุขภาพของคนในชุมชน

ดังนั้น เพื่อเป็นการให้ประชาชนสามารถรับรู้และเข้าถึงการบริการด้านการแพทย์แผนไทย ที่มีคุณภาพ

อย่างทั่วถึง นำก็ัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทยให้ถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นไปตามหลักวิชาการและกฎหมาย ป้องกันมิให้รั่วไหลไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ จึงจัดทำหลักสูตรอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ อสม. สามารถอธิบายหลักการใช้ผลิตภัณฑ์ยา กัญชาทางการแพทย์ เฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการใช้ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพตามหลักวิชาการและเป็นไปตามกฎหมาย รวมถึงสนับสนุนส่งเสริมประชาชนให้เข้าถึงคลินิกบริการกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘ ได้

๒. หลักการของหลักสูตร

๑. สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุขด้านกัญชาทางการแพทย์ เพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงอย่างปลอดภัยและเป็นไปตามกฎหมาย
๒. สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายกำลังคนด้านสุขภาพภาคประชาชนที่นำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน
๓. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง
๔. สร้างสมรรถนะในเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การดำเนินงานในการดูแลสุขภาพของประชาชน และส่งเสริมการเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์ให้บรรลุผลสำเร็จ

บทบาทที่คาดหวังของ อสม. รู้จักัญญา

๑. สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนเข้าถึงคลินิกบริการกัญชาทางการแพทย์
๒. ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการใช้กัญชาทางการแพทย์ให้กับประชาชนได้
๓. ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องตำรายาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ ๑๖ ตำรับ น้ำมันกัญชา กลุ่มโรคและอาการที่ใช้ น้ำมันกัญชา ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ต่าง ๆ ได้

๓. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามบทบาท อสม. รู้จักัญญา ได้ตามสมรรถนะที่กำหนด

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการฝึกอบรมพัฒนาขีดความสามารถของ อสม. ให้สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ในการดูแลสมาชิกในครอบครัว สนับสนุนให้แต่ละครอบครัว สามารถเข้าถึงบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ได้

กลุ่มเป้าหมาย/ คุณสมบัติผู้เข้าอบรม

๑. เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เขตสุขภาพที่ ๘
๒. เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานร่างกายแข็งแรง มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการปฏิบัติหน้าที่ อสม. รู้จักัญญา
๓. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาท อสม. รู้จักัญญา

สมรรถนะที่คาดหวัง

๑. สามารถสนับสนุนส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนเข้าถึงคลินิกบริการกัญชาทางการแพทย์

- ๒ สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการใช้กัญชาทางการแพทย์ให้กับประชาชนได้
- ๓ สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องตำรายาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ ๑๖ ตำรับ น้ำมันกัญชา กลุ่มโรคและอาการที่ใช้น้ำมันกัญชา ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ต่าง ๆ ได้

๔. โครงสร้างของหลักสูตร

ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาจำนวน ๖ รายวิชา จำนวน ๓ ชั่วโมง ดังต่อไปนี้

ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมง		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑. ความรู้ทั่วไปของกัญชา กฎหมายกัญชาที่เกี่ยวข้อง และกัญชาเพื่อเศรษฐกิจ	๐.๕	-	๐.๕
๒. กัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๐.๕	-	๐.๕
๓. ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ (๑๖ ตำรับ) และน้ำมันกัญชา กลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา	๐.๕	-	๐.๕
๔. การปฏิบัติตัวก่อน และขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๐.๕	-	๐.๕
๕. ข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา และอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๐.๕		๐.๕
๖. การเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘	๐.๕		๐.๕
รวม	๓		๓

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลา ๑ วัน (๓ ชั่วโมง) หรืออาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องให้ได้จำนวนชั่วโมงครบถ้วนตามที่กำหนด

เนื้อหาและมาตรฐานในแต่ละวิชา

วิชาที่ ๑. ความรู้ทั่วไปของกัญชา กฎหมายกัญชาที่เกี่ยวข้อง และกัญชาเพื่อเศรษฐกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ อสม. มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกัญชา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกัญชา และการใช้ประโยชน์จากส่วนของกัญชาที่ไม่เป็นยาเสพติดเพื่อเศรษฐกิจ

๑.๒ รายละเอียดรายวิชา

๑.๒.๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกัญชา

๑.๒.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกัญชา ได้แก่ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๔ รวมถึงประกาศและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๓ การใช้ประโยชน์จากส่วนของกัญชาที่ไม่เป็นยาเสพติดเพื่อเศรษฐกิจ

วิชาที่ ๒. กัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์**๒.๑ วัตถุประสงค์รายวิชา**

เพื่อให้ อสม. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

๒.๒ รายละเอียดรายวิชา**๒.๒.๑ กัญชาทางการแพทย์**

- ความหมายของกัญชาทางการแพทย์
- สารสกัดจากกัญชาที่ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์
- กลุ่มอาการและโรคที่ใช้กัญชาในการรักษา

๒.๒.๒ รูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ในปัจจุบัน**วิชาที่ ๓. ตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ (๑๖ ตำรับ) และน้ำมันกัญชา กลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา****๓.๑ วัตถุประสงค์รายวิชา**

เพื่อให้ อสม. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ (๑๖ ตำรับ) และน้ำมันกัญชา กลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา

๓.๒ รายละเอียดรายวิชา**๓.๒.๑ ตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ (๑๖ ตำรับ) และกลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา****๓.๒.๒ น้ำมันกัญชาและกลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา****วิชาที่ ๔. การปฏิบัติตัวก่อน และขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์****๔.๑ วัตถุประสงค์รายวิชา**

เพื่อให้ อสม. มีความเข้าใจการปฏิบัติตัวก่อน และขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

๔.๒ รายละเอียดรายวิชา**๔.๒.๑ การปฏิบัติตัวก่อนใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์****๔.๒.๒ การปฏิบัติตัวขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์****วิชาที่ ๕. ข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา และอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์****๕.๑ วัตถุประสงค์รายวิชา**

เพื่อให้ อสม. มีความรู้และความเข้าใจถึงการ ใช้ผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ในเรื่องของข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา และอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

๕.๒ รายละเอียดรายวิชา**๕.๒.๑ ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์****๕.๒.๒ อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์****วิชาที่ ๖. การเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘****๖.๑ วัตถุประสงค์รายวิชา**

เพื่อให้ อสม. รับทราบถึงขั้นตอนการเข้ารับบริการในคลินิกกัญชาทางการแพทย์ และสถานที่เปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘

๖.๒ รายละเอียดรายวิชา

๖.๒.๑ ขั้นตอนการเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์

๖.๒.๒ สถานที่เปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. กิจกรรมการบรรยายประกอบสื่อการเรียนรู้
๒. ดูลิขิตวีดีทัศน์
๓. กิจกรรมสร้างประสบการณ์
๔. นำเสนอและสรุปบทเรียนร่วมกัน
๕. การสาธิตและฝึกปฏิบัติ
๖. ทดลองใช้แอปพลิเคชัน และสืบค้นข้อมูล

วิชาที่ ๑. ความรู้ทั่วไปของกัญชา กฎหมายกัญชาที่เกี่ยวข้อง และกัญชาเพื่อเศรษฐกิจ					
วัตถุประสงค์	เนื้อหา / แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัด กิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
๑. เพื่อให้ อสม. มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกัญชา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกัญชา และการใช้ประโยชน์จากส่วนของกัญชาที่ไม่เป็นยาเสพติดเพื่อเศรษฐกิจ	๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกัญชา ๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกัญชา ๓. การใช้ประโยชน์จากส่วนของกัญชาที่ไม่เป็นยาเสพติดเพื่อเศรษฐกิจ	๑. การบรรยาย ๒. ดูลิขิตวีดีทัศน์ เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกัญชา ๓. นำเสนอ และสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน	๑. วีดีทัศน์ ๒. คู่มือ อสม. รู้จักสุขภาพ	๐.๕ ชั่วโมง	๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ๒. การสังเกตพฤติกรรม
วิชาที่ ๒. กัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์					
วัตถุประสงค์	เนื้อหา / แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัด กิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
๑. วัตถุประสงค์รายวิชาเพื่อให้ อสม. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๑. กัญชาทางการแพทย์ - ความหมายของกัญชาทางการแพทย์ - สารสกัดจากกัญชาที่ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ - กลุ่มอาการและโรคที่ใช้กัญชาในการรักษา ๒. รูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ในปัจจุบัน	๑. การบรรยาย ๒. ดูลิขิตวีดีทัศน์ เรื่องกัญชาทางการแพทย์และรูปแบบผลิตภัณฑ์ ๓. นำเสนอและสรุปบทเรียนร่วมกัน	๑. วีดีทัศน์ ๒. คู่มือ อสม. รู้จักสุขภาพ	๐.๕ ชั่วโมง	๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ๒. การแลกเปลี่ยนการตอบคำถาม ๓. การสุ่มถาม ๔. การสังเกตการมีส่วนร่วม
วิชาที่ ๓. ตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ และน้ำมันกัญชา กลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา					
วัตถุประสงค์	เนื้อหา /	แนวทางการจัด	สื่อ	เวลา	การประเมิน

	แนวคิดรวบยอด	กิจกรรมเรียนรู้	อุปกรณ์		
๑. เพื่อให้ อสม. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ และน้ำมันกัญชา กลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา	๑. ตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ และกลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา ๒. น้ำมันกัญชาและกลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา	๑. การบรรยาย ๒. ดุคิลิประวัติทัศน์ เรื่องตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ ๓. นำเสนอและสรุปทเรียนร่วมกัน	๑. วีดิทัศน์ ๒. คู่มือ อสม. รู้จักยา	๐.๕ ชั่วโมง	๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ๒. การแลกเปลี่ยนการตอบคำถาม ๓. การสุ่มถาม ๔. การสังเกตการมีส่วนร่วม
วิชาที่ ๔. การปฏิบัติตัวก่อน และขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์					
วัตถุประสงค์	เนื้อหา / แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่ออุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
๑. เพื่อให้ อสม. มีความเข้าใจการปฏิบัติตัวก่อน และขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๑. การปฏิบัติตัวก่อนใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ ๒. การปฏิบัติตัวขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๑. การบรรยาย ๒. ดุคิลิประวัติทัศน์ เรื่อง การปฏิบัติตัวก่อนและขณะใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา ๓. นำเสนอและสรุปทเรียนร่วมกัน	๑. วีดิทัศน์ ๒. คู่มือ อสม. รู้จักยา	๐.๕ ชั่วโมง	๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ๒. การแลกเปลี่ยนการตอบคำถาม ๓. การสุ่มถาม ๔. การสังเกตการมีส่วนร่วม
วิชาที่ ๕. ข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา และอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์					
วัตถุประสงค์	เนื้อหา / แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่ออุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
๑. เพื่อให้ อสม. มีความรู้และความเข้าใจข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา และอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๑. ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ ๒. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	๑. การบรรยาย ๒. ดุคิลิประวัติทัศน์ เรื่อง ข้อควรระวังและอาการข้างเคียงจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา ๓. การสาธิตและฝึกปฏิบัติทดลองใช้แอปพลิเคชันและสืบค้นข้อมูล	๑. วีดิทัศน์ ๒. คู่มือ อสม. รู้จักยา ๓. โทรศัพท์สมาร์ตโฟน	๐.๕ ชั่วโมง	๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ๒. การแลกเปลี่ยนการตอบคำถาม ๓. การสุ่มถามจากการฝึกปฏิบัติ

วิชาที่ ๖. การเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘

วัตถุประสงค์	เนื้อหา / แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่ออุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
๑. เพื่อให้ อสม. รับทราบถึงขั้นตอนการเข้ารับบริการในคลินิกกัญชาทางการแพทย์ และสถานที่เปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘	๑. ขั้นตอนการเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ ๒. สถานที่เปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘	๑. การบรรยาย ๒. คู่มือวีดีทัศน์เรื่อง ขั้นตอนการเข้ารับบริการคลินิกกัญชา ๓. การสาธิตและการฝึกปฏิบัติทดลองใช้แอปพลิเคชัน และสืบค้นข้อมูล	๑. วีดีทัศน์ ๒. คู่มือ อสม. รู้จักสุขภาพ ๓. โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน	๐.๕ ชั่วโมง	๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ๒. การแลกเปลี่ยนการตอบคำถาม ๓. การสุ่มถามจากการฝึกปฏิบัติ

สถานที่ดำเนินการฝึกอบรม

โรงเรียน อสม, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, โรงพยาบาลชุมชน, โรงพยาบาลทั่วไป, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสถานบริการสุขภาพทุกแห่งในเขตสุขภาพที่ ๘

๖. สื่อประกอบการเรียนรู้

๑. สื่อการสอน: วีดีทัศน์ และ Power point
๒. คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ หลักสูตรการอบรม อสม. รู้จักสุขภาพ และคู่มือสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุข อสม. รู้จักสุขภาพ
๓. เอกสารประชาสัมพันธ์

๗. การวัดและการประเมินผล

๑. ผู้สำเร็จการอบรมต้องผ่านการประเมินความรู้ด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๒. ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีระยะเวลาเข้ารับการอบรมตามรายวิชาครบตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

เครื่องมือที่ใช้และวิธีประเมินผล

๑. แบบทดสอบความรู้ก่อน – หลัง การฝึกอบรม
๒. แบบประเมินความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เข้ารับการฝึกอบรม

ส่วนที่ ๓

ภาคผนวก

ตารางการฝึกอบรมหลักสูตรกัญชาทางการแพทย์สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
อสม. รู้กัญชา เขตสุขภาพที่ ๘

วันที่ เดือน พ.ศ.
ณ..... ตำบล..... อำเภอ
จังหวัด เขตสุขภาพที่ ๘

เวลา	วิชา	วิทยากร
เวลา ๘.๐๐ - ๘.๐๐ น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม	
เวลา ๘.๐๐ - ๘.๓๐ น.	วิชาที่ ๑ : ความรู้ทั่วไปของกัญชา กฎหมาย กัญชาที่เกี่ยวข้อง และกัญชาเพื่อเศรษฐกิจ	เจ้าหน้าที่จังหวัด / เจ้าหน้าที่อำเภอ
เวลา ๘.๓๐ - ๑๐.๐๐ น.	วิชาที่ ๒ : กัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบ ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	เจ้าหน้าที่จังหวัด / เจ้าหน้าที่อำเภอ
เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	วิชาที่ ๓ : ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุง ผสมอยู่ และน้ำมันกัญชา กลุ่มอาการที่ใช้ ตำรับในการรักษา	เจ้าหน้าที่จังหวัด / เจ้าหน้าที่อำเภอ
เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๑.๐๐ น.	วิชาที่ ๔ : การปฏิบัติตัวก่อน และขณะใช้ ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	เจ้าหน้าที่จังหวัด / เจ้าหน้าที่อำเภอ
เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.	วิชาที่ ๕ : ข้อควรระวัง ข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์ กัญชา และอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจาก การใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์	เจ้าหน้าที่จังหวัด / เจ้าหน้าที่อำเภอ
เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	วิชาที่ ๖ : การเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทาง การแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘	เจ้าหน้าที่จังหวัด / เจ้าหน้าที่อำเภอ

หมายเหตุ

ตารางการฝึกอบรมอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

แบบทดสอบก่อน - หลัง

หลักสูตรอสม. รู้จักยา เขตสุขภาพที่ ๘

.....

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

รหัส.....อายุ.....เพศ หญิง ชาย

ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี

อาชีพ.....อสม.ตำบล.....อำเภอ.....ระยะเวลาที่ท่านเป็น อสม.....ปี

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบก่อน - หลัง หลักสูตรอสม. รู้จักยา จังหวัดอุดรธานี

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ส่วนใดของกัญชาที่เป็นยาเสพติด

1. สาร THC > 0.2
2. ใบ
3. ลำต้น
4. ราก

2. ใครสามารถขออนุญาตปลูกกัญชาได้บ้าง

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยและจัดการเรียนการสอนทางด้านการแพทย์และเภสัช
2. หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัย
3. เกษตรกรที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน
4. ถูกทุกข้อ

3. ข้อใดคือความหมายของกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

1. การนำกัญชาหรือสารสกัดที่ได้จากกัญชาไปบำบัดและรักษาผู้ป่วย
2. การนำกัญชาหรือสารสกัดที่ได้จากกัญชาไปศึกษาวิจัยเพื่อคิดค้นเป็นผลิตภัณฑ์ยารักษาโรคต่าง ๆ
3. การนำกัญชาหรือสารสกัดที่ได้จากกัญชาไปทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและความงาม
4. ถูกทั้ง 1 และ 2

4. ข้อใดคือรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

1. สารสกัดจากกัญชาสูตร THC/CBD
2. ตำรับยากัญชาแผนไทย 16 ตำรับ
3. น้ำมันกัญชาอาจารย์เดชา
4. ถูกทุกข้อ

5. ข้อใด ไม่ใช่ รูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

1. ยาและสารสกัดกัญชาที่เป็นยาแผนปัจจุบัน
2. อาหารที่มีกัญชาผสมอยู่
3. ตำรับยากัญชาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ 16 ตำรับ
4. ตำรับน้ำมันกัญชา

6. ข้อใดคือสรรพคุณของตำรับยาคุชไสยาสน์

1. ลดอาการปวดกล้ามเนื้อ
2. อาการท้องผูก พรรตติก
3. ช่วยนอนหลับ เจริญอาหาร
4. ชาปลายมือปลายเท้า

7. กลุ่มอาการที่สามารถใช้ตำรับแผนไทยที่มีัญชาผสมอยู่

1. กลุ่มอาการระบบทางเดินอาหาร
2. กลุ่มอาการทางกล้ามเนื้อ
3. กลุ่มอาการระบบประสาทและสมอง
4. ถูกทุกข้อ

8. ข้อใด ไม่ใช่ การปฏิบัติตัวขณะใช้ผลิตภัณฑ์ัญชาทางการแพทย์

1. ระหว่างการใช้ัญชาควรมีผู้ดูแลอยู่ด้วย
2. ไม่ควรเพิ่มขนาดหยดยาเองได้
3. ตีมีแอลกอฮอล์ก่อนใช้ผลิตภัณฑ์
4. ไม่ควรขับรระหว่างใช้ผลิตภัณฑ์ัญชา

9. ข้อกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ัญชาทางการแพทย์

1. สามารถแบ่งใช้ร่วมกับผู้อื่นได้
2. อ่านฉลากให้เข้าใจก่อนใช้ยา
3. ไม่ควรรับผลิตภัณฑ์ัญชาจากหลายแห่ง
4. ห้ามใช้ผลิตภัณฑ์ัญชาร่วมกับแอลกอฮอล์

10. ข้อใด ไม่ใช่ อาการข้างเคียงของการใช้ผลิตภัณฑ์ัญชาทางการแพทย์

1. ตับแข็ง
2. อาการวิงเวียนศีรษะ
3. อาการปากแห้ง คอแห้ง
4. ง่วงซึม มึนงง

11. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อห้ามใช้ัญชาทางการแพทย์

1. ตั้งครรภ์
2. รับประทานยาต้านการแข็งตัวของเลือด
3. มีประวัติแพ้อาหารทะเล
4. มีโรคตับ ไต หัวใจและหลอดเลือด

12. อาการผิดปกติที่ควรไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล

1. หัวใจเต้นเร็วและรัวผิดจังหวะ
2. สับสน กระวนกระวาย วิดกกังวลหวาดระแวง
3. เหงื่อแตก ตัวสั่น อึดอัด หายใจไม่สะดวก
4. ถูกทุกข้อ

13. ข้อใดคือขั้นตอนในการเข้ารับบริการคลินิกัญชาทางการแพทย์

1. คัดกรองและตรวจร่างกาย
2. วินิจฉัยและสั่งจ่ายยา
3. ติดตามประเมินผลการใช้
4. ถูกทุกข้อ

14. ข้อใด ไม่ใช่ เกณฑ์ในการรับผู้ป่วยเข้าคลินิกัญชาทางการแพทย์

1. มีอาการที่สามารถใช้ัญชาในการบำบัดรักษา
2. แพทย์เห็นสมควรเข้ารับบริการคลินิกัญชา
3. มีสัญญาณชีพและอาการทางคลินิกไม่คงที่
4. มีการรับรู้และสติสัมปชัญญะดี

15. ข้อใดคือสถานที่เปิดให้บริการคลินิกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ 8

1. โรงพยาบาลจังหวัดอุดรธานี
2. โรงพยาบาลชุมชน
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
4. ถูกทุกข้อ

ความรู้ที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกอบรม ๖ วิชา

วิชาที่ ๑ : ความรู้ทั่วไปของกัญชา กฎหมายกัญชาที่เกี่ยวข้อง และกัญชาเพื่อเศรษฐกิจ

ความรู้ทั่วไปของกัญชา

สายพันธุ์กัญชา

กัญชา เป็นพืชสกุล Cannabis อยู่ในวงศ์ Cannabaceae มี ๓ สายพันธุ์ที่พบบ่อย ได้แก่ สายพันธุ์ชาติวา (Cannabis sativa) สายพันธุ์อินดิกา (Cannabis indica) และสายพันธุ์รูเดอราลิส (Cannabis ruderalis) ส่วนคำว่ามาลีฮวนน่า (Marijuana) เป็นคำแสลงที่ใช้ส่วนดอกของต้นกัญชานำมาสูบ

ชื่อสายพันธุ์	ผู้ค้นพบและแหล่งกำเนิด	ลักษณะ
<p>ชาติวา (Cannabis sativa)</p> 	<p>เป็นภาษาละติน แปลว่า เพาะปลูก ตั้งโดย คาโรลัส ลินเนียส Carolus Linnaeus หรือ Carl Linnaeus) นักพฤกษศาสตร์ชาวสวีเดน โดยจัดวงศ์พืชชนิดนี้ไว้เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๕๓ (พ.ศ. ๒๒๙๖) มีแหล่งกำเนิดบริเวณเส้นศูนย์สูตร เช่น โคลัมเบีย เม็กซิโก (ทวีปอเมริกา) ตอนกลางของทวีปแอฟริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p>	<p>ชาติวามีลำต้นหนา ความสูงเมื่อเติบโตเต็มที่ประมาณ ๖ เมตร ใบยาว เรียว สีเขียวอ่อน (เมื่อเทียบกับอินดิกา) ระยะเวลาการเติบโตพร้อมเก็บเกี่ยว ๙-๑๖ สัปดาห์ ชอบแดดและ อากาศร้อน ชาติวา มีสาร THC (Tetrahydrocannabinol) ที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Psychoactive) สูงกว่าอินดิกา</p>

<p>อินดิกา (Cannabis indica)</p> 	<p>ผู้ค้นพบสายพันธุ์นี้คือ ฌอง-แบ็ปติสต์ ลามาร์ค (Jean-Baptiste Lamarck) ทหารนักชีววิทยาชาวฝรั่งเศส ผู้ตั้งชื่อและตีพิมพ์ความรู้เรื่องกัญชาสายพันธุ์นี้ในปี ค.ศ. ๑๗๘๕ (พ.ศ. ๒๓๒๘) กัญชาสายพันธุ์อินดิกาได้ชื่อตามแหล่งกำเนิดที่ค้นพบในอินเดียและบริเวณตะวันออกกลาง</p>	<p>อินดิกามีลำต้นพุ่มเตี้ย ความสูงเมื่อเติบโตเต็มที่ประมาณ ๑๘๐ เซนติเมตร ใบกว้าง สั้น สีเขียวเข้ม (เมื่อเทียบกับชาติวา) กิ่งก้านดกหนา ระยะเวลาการเติบโตพร้อมเก็บเกี่ยว ๖-๘ สัปดาห์ ชอบที่ร่มและอากาศเย็น อินดิกามีสาร CBD (Cannabidiol) ซึ่งออกฤทธิ์ระงับ ประสาท (Sedative) ทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลาย ลดอาการปวดเรื้อรัง</p>
<p>รูเดอราลิส (Cannabis ruderalis)</p> 	<p>ผู้ตีพิมพ์เรื่องราวกัญชาสายพันธุ์นี้คนแรก คือ นักพฤกษศาสตร์ชาวรัสเซีย ดี.อี. जानิสเชสกี (D. E. Janischewsky) เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๔ (พ.ศ. ๒๔๖๗) กัญชาสายพันธุ์รูเดอราลิสมีแหล่งกำเนิดบริเวณตอนกลางและตะวันออกของทวีปยุโรป</p>	<p>รูเดอราลิส มีลำต้นเตี้ยที่สุดในบรรดา ๓ สายพันธุ์ ดูคล้ายวัชพืช ใบกว้างมี ๓ แฉก เติบโตเร็ว อยู่ได้ทั้งอากาศร้อนและเย็น ปริมาณสาร THC น้อย (เมื่อเทียบกับสองสายพันธุ์แรก) แต่มี CBD สูง มักนำไปผสมข้ามสายพันธุ์ (hybrid) กับชาติวาและอินดิกา เพื่อให้ได้ คุณสมบัติทางยา</p>

ในกัญชามีสารประกอบแคนนาบินอยด์ที่มีสารสำคัญ ๒ สารคือ THC และ CBD

- สาร CBD มีฤทธิ์ช่วยลดการอักเสบ ลดการชักเกร็ง ช่วยให้สงบ ผ่อนคลาย และมีคุณสมบัติยังยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์เนื้องอกหลายชนิดในหลอดทดลอง
- สาร THC มีผลต่อจิตประสาท ทำให้ผ่อนคลาย นอนหลับ ลดอาการคลื่นไส้ อาเจียน และกระตุ้นให้ออยากอาหาร

รอบรู้เรื่องกัญชา

สายพันธุ์กัญชา

กัญชา เป็นพืชสกุล Cannabis อยู่ในวงศ์ Cannabaceae มี 3 สายพันธุ์

ชาติวา (Cannabis Sativa)

แหล่งกำเนิด

พบในแถบเส้นศูนย์สูตร เช่น โคลัมเบีย เม็กซิโก ตอนกลางของทวีปแอฟริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ลักษณะสายพันธุ์

- ลำต้นหนา ใบยาว เรียว สีเขียวอ่อน
- ชอบแดดและอากาศร้อน
- ระยะเวลาเก็บเกี่ยว 9-16 สัปดาห์

คุณสมบัติ

ชาติวา มีสาร THC สูง ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Psychoactive)

อินดิกา (Cannabis Indica)

แหล่งกำเนิด

พบในอินเดียและบริเวณ ตะวันออกกลาง

ลักษณะสายพันธุ์

- ลำต้นพุ่มเตี้ย ใบกว้าง สีนํ้าเขียวเข้ม กิ่งก้านคดงอ
- ชอบร่มและอากาศเย็น
- ระยะเวลาเก็บเกี่ยว 6-8 สัปดาห์

คุณสมบัติ

อินดิกา มีสาร CBD สูง ออกฤทธิ์ระงับประสาท (Sedative) ช่วยให้กล้ามเนื้อผ่อนคลาย ลดอาการปวดเรื้อรัง

รูโดราลิส (Cannabis Ruderalis)

แหล่งกำเนิด

พบบริเวณตอนกลาง และตะวันออกของทวีปยุโรป

ลักษณะสายพันธุ์

- ลำต้นเตี้ยที่สุดดูคล้ายวัชพืช
- ใบกว้างมี 3 แฉก เติบโตเร็ว
- ชอบทั้งอากาศร้อนและเย็น

คุณสมบัติ

รูโดราลิส มีสารออกฤทธิ์อื่นๆ รวมอยู่ด้วยมาก และมี THC ต่ำ มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวดอกที่ยาวนาน จึงมักนำมาผสมข้ามสายพันธุ์ เพื่อผลิตยา

ประโยชน์ของสาร THC และ CBD ในกัญชา

- สาร CBD มีฤทธิ์ช่วยลดการอักเสบ ลดอาการชักเกร็ง ช่วยให้สงบ ผ่อนคลาย และมีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์เนื้องอกหลายชนิดในหลอดทดลอง

- สาร THC มีผลต่อจิต ประสาท ทำให้ผ่อนคลาย นอนหลับ ลดอาการคลื่นไส้ อาเจียน และกระตุ้นให้อยากอาหาร

www.medcannabis.go.th

กฎหมายกัญชาที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของกฎหมายจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดว่ากัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ หากแต่สามารถใช้ได้ในกรณีเพื่อทางการแพทย์และการศึกษาวิจัย การใช้กัญชาทางการแพทย์ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของบุคลากรทางการแพทย์ อย่างไรก็ตามมีผู้ป่วยจำนวนมากมีความประสงค์จะใช้กัญชา เพื่อการบำบัด รักษา บรรเทาอาการโรคของตนเอง สารสกัดกัญชาทางการแพทย์ที่ผลิตขึ้นแม้ว่าจะถูกกฎหมาย แต่ยังคงจัดว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นตำรับยา แพทย์สามารถสั่งจ่ายในกรณีจำเป็นสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายเท่านั้น

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากส่วนของกัญชา กัญชงที่ไม่จัดเป็นยาเสพติด ได้แก่ ใบที่ไม่ติดกับช่อดอก กิ่ง ก้าน ลำต้น เปลือก ราก และเมล็ดกัญชง รวมถึงสารสกัด CBD และกากที่เหลือจากการสกัดซึ่งต้องมีปริมาณ THC ไม่เกิน ๐.๒% และน้ำมันและสารสกัดจากเมล็ดกัญชง เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ การศึกษาวิจัย และการผลิตผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งนี้ ต้องได้มาจากสถานที่ปลูกหรือผลิตในประเทศที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น กรณีนำเข้าทำได้เฉพาะเปลือกแห้ง แก่นลำต้นแห้ง และเส้นใยแห้ง นอกเหนือจากนี้นำเข้าได้โดยเป็นยาเสพติด

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษที่เคยใช้มา และให้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๔ มีผลบังคับใช้แทน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ.๒๕๖๕ มีสาระคือ ปลดล็อกพืชกัญชาออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และให้สารสกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงซึ่งเป็นพืชในสกุล Cannabis ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นยาเสพติดแล้ว

(ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ

(ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อดังต่อไปนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

(๑) พืชฝิ่น พืชซึ่งมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Papaver somniferum* L. และ *Papaver bracteatum* Lindl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น

(๒) เห็ดขี้ควายหรือพืชเห็ดขี้ควาย ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Psilocybe cubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร psilocybin หรือ psilocin

(๓) สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* ยกเว้น สารสกัดดังต่อไปนี้

(ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูก ภายในประเทศ

(ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ

ข้อ ๒ กรณียาเสพติดให้โทษตามข้อ ๑ ที่เป็นสารควบคุมคุณภาพในการตรวจวิเคราะห์ และควบคุมคุณภาพของการตรวจสอบสารเสพติดในร่างกาย ซึ่งเป็นเครื่องมือแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วย เครื่องมือแพทย์ และต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือแพทย์นั้น ให้ยกเว้นจากการเป็นยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๕

ข้อ ๓ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

อนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง ชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ที่ห้ามนำเข้า
พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ที่ห้ามนำเข้าตามพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ให้เข้าถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีส่วนประกอบจากกัญชาหรือกัญชงอย่างยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ที่ห้ามนำเข้า พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“พืชกัญชาหรือกัญชง” หมายความว่า พืชกัญชาหรือกัญชงซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* และวัตถุดิบหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชาหรือกัญชง

ข้อ ๔ ห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เป็นพืชกัญชาหรือกัญชง หรือที่มีส่วนประกอบของพืชกัญชาหรือกัญชง หรือที่มีสารสกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงเป็นส่วนประกอบ ยกเว้น

(๑) กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีภารกิจด้านป้องกันหรือบำบัดโรค ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามความในมาตรา ๑๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ และสภากาชาดไทย

(๒) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพื่อการศึกษาด้านเภสัชศาสตร์ ด้านการแพทย์แผนไทย หรือด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์

(๓) ผู้ประสงค์จะนำเข้าเพื่อการศึกษาวิจัยทางคลินิกตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาต และการผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อการศึกษาวิจัย แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

อนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัด
และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดจากการใช้กัญชาหรือกัญชงในนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร ในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้ผู้ที่มิมีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ไม่สามารถใช้และเข้าถึงกัญชาได้ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการให้เหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกประกาศแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดหรือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ สถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ห้ามใช้กัญชาหรือกัญชงกับนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากรโดยเด็ดขาด เพราะอาจมีผลต่อการพัฒนาสมองของนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร

ข้อ ๒ ห้ามมิให้นักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร ของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้กัญชาหรือกัญชง เพื่อกำหนดน้ำหนักการใด ๆ เพราะอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น อาการทางจิต และระบบการทำงานต่าง ๆ ของร่างกาย

ข้อ ๓ ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการกำกับควบคุมร้านค้าที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มในบริเวณสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ให้งดจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีการผสมส่วนใด ๆ ของกัญชาหรือกัญชง อีกทั้งห้ามมิให้นักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากร ของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ นำอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีการผสมส่วนใด ๆ ของกัญชาหรือกัญชง เข้ามาบริโภคในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเด็ดขาด

ข้อ ๔ ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม หรือการผลิตสื่อนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้กัญชาหรือกัญชง และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชงที่เกินปริมาณตามที่ กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้แก่ นักเรียน นักศึกษา บุคลากร ผู้ปกครองประชาชน หรือชุมชนที่อยู่หรืออาศัยบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหน่วยงาน เพื่อสร้างสังคมที่ปลอดภัยจากอันตรายของกัญชาหรือกัญชง

ข้อ ๕ การใช้กัญชาหรือกัญชงเพื่อการรักษาต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของแพทย์ หรือการใช้กัญชาหรือกัญชงเพื่อการศึกษาวิจัย ต้องอยู่ภายใต้การกำกับ ควบคุม และดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานนั้น ๆ

ข้อ ๖ นอกจากแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงาน ของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการอาจออกมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดจากกัญชาหรือกัญชงได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ นั้น ๆ ได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นางสาวตรีสุข เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การขออนุญาต กัญชา กัญชง หลังวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕

ต้นน้ำ

การปลูก การนำเข้า พืชกัญชา กัญชงไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตาม พรบ. กักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และ พรบ. พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กลางน้ำ

การผลิตสารสกัดหยาบหรือสารสกัดบริสุทธิ์ จากทุกส่วนของพืชกัญชา กัญชง (ยกเว้นเมล็ด) ต้องขออนุญาตผลิตตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

- สารสกัดที่ผลิตจากพืชกัญชา กัญชง ที่ปลูกในประเทศ
- กรณีสารสกัดมี THC $\leq 0.2\%w/w$ ไม่จัดเป็นยาเสพติด
 - กรณีสารสกัดมี THC $\geq 0.2\%w/w$ จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ การส่งออกจำหน่ายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

การนำเข้าสารสกัด ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิจัย วิเคราะห์หรือประโยชน์ราชการ การขออนุญาตนำเข้าให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

ปลายน้ำ

การผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยา อาหาร และเครื่องสำอาง ที่มีกัญชา กัญชง หรือ สารสกัดจากพืชกัญชา กัญชง เป็นส่วนประกอบ การขออนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยยาผลิตภัณฑ์สมุนไพร อาหาร หรือเครื่องสำอาง แล้วแต่กรณี

การกำกับดูแลกัญชา กัญชง ตาม พรบ.กักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และ พรบ.พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

กัญชา กัญชง เป็นสิ่งต้องห้าม ตาม พรบ. กักพืช พ.ศ. 2507

ห้ามนำเข้าส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น ช่อดอก ใบ กิ่ง ก้าน ราก ลำต้น ยกเว้นเมล็ดพันธุ์ การนำเข้าเมล็ดพันธุ์ต้องได้รับใบอนุญาตจากกรมวิชาการเกษตร ทั้งนี้ เป็นไปตาม

- (๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพืช จากแหล่งที่กำหนดเป็นสิ่งต้องห้าม ข้อยกเว้น และเงื่อนไข ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. ๒๕๖๕
- (๒) ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง เงื่อนไขการนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชง พ.ศ. 2565

กัญชา กัญชง เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม ตาม พรบ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518

การรวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านเมล็ดพันธุ์ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการเกษตร ทั้งนี้เป็นไปตาม

- (๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564
- (๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และวิธีเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ควบคุม
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้กัญชา กัญชงเป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม เพื่อใช้กลไกแห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ ควบคุมการรวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านเมล็ดพันธุ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔"
- ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลำดับที่ ๓๔ แห่งประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

ลำดับที่	ชนิด	ชื่อพันธุ์
๓๔	กัญชา กัญชง (<i>Cannabis sativa</i>)	ทุกพันธุ์

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
ณัฐญา ไทยเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และวิธีเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ควบคุม
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และวิธีเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชง ซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม เพื่อควบคุมมาตรฐาน คุณภาพการรวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านเมล็ดพันธุ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๑๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และวิธีเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔"
- ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลำดับที่ ๓๓ แห่งประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และวิธีเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๔

ลำดับที่	ชนิด	ชื่อพันธุ์	ความสูง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ	ความบริสุทธิ์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ
๓๓	กัญชา กัญชง (<i>Cannabis sativa</i>)	ทุกพันธุ์	๗๐	๙๕

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔ (๓) แห่งประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และวิธีเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๔

"(๓) ต้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชงไว้ในสถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับอนุญาต และเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
ณัฐญา ไทยเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อยากปลูกกัญชาต้องทำอย่างไร

ผู้ที่สนใจปลูกกัญชา ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ ประชาชนทั่วไป เกษตรกร ผู้ประกอบธุรกิจ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถปลูกกัญชา กัญชงได้

- เพื่อใช้สำหรับดูแลสุขภาพ
- เพื่อจำหน่ายเชิงพาณิชย์ และอุตสาหกรรม
- เพื่อการศึกษาวิจัย

โดยขอความร่วมมือให้แจ้งข้อมูลการปลูกแก่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ผ่านทาง “แอปพลิเคชัน ปลูกกัญ” หรือเว็บไซต์ plookganja.fda.moph.go.th

การจดทะเบียนปลูกกัญชา กัญชง
“แอปพลิเคชัน ปลูกกัญ”

จดทะเบียนเพียง 3 ขั้นตอน

ช่องทางที่ 1 website
plookganja.fda.moph.go.th

ช่องทางที่ 2 Application
ปลูกกัญ

- 1 ลงทะเบียน
- 2 จดแจ้งตามวัตถุประสงค์
- 3 รับเอกสารจดทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์

เริ่มใช้งาน
9 มิถุนายน 2565

สายด่วนกัญชา กัญชง
1556 กด 3

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

Application “ปลูกกัญ”

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
Food and Drug Administration

“ Mobile Application + Web Application ”

ปลูกกัญ
plookganja

กัญชาเพื่อเศรษฐกิจ

แนวทางการนำเข้า เมล็ดพันธุ์กัญชง-กัญชา เพื่อการค้า

หลังวันที่ 9 มิถุนายน 2565

สำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตนำเข้า
เมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้า ตาม พ.ร.บ.พันธุ์พืช พ.ศ. 2518

**การนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชง มาเพื่อการค้า คือ การนำเข้าเมล็ดพันธุ์เพื่อมาขายต่อ
อาจจะแบ่งบรรจุหรือไม่ก็ตาม ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติดังนี้**

- 1 แจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ (ลักษณะทางพฤกษศาสตร์)**
ที่ กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
และ ต้องได้รับอนุญาตก่อนการแจ้งนำเข้า แต่ละครั้ง
- 2 เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช สุ่มตัวอย่างเมล็ดพันธุ์**
อย่างน้อย 400 เมล็ด ต่อสายพันธุ์ เพื่อตรวจสอบความงอก และ ความบริสุทธิ์ โดย

 <p>ความงอก ไม่ต่ำกว่า 70%</p>	<p>ความบริสุทธิ์ทางกายภาพ ไม่ต่ำกว่า 99%</p>
---	--

หากเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้นำเข้าต้องเสียค่าปรับตามระเบียบของกรมศุลกากร
และเมล็ดพันธุ์ดังกล่าว ต้องถูกทำลายหรือส่งกลับประเทศต้นทาง
- 3 ใช้ระบบ National Single Window (NSW)**
ของกรมวิชาการเกษตร <http://nsw.doa.go.th/public>
ในการแจ้งนำเข้าแต่ละครั้ง

📌 สอบตามข้อมูลเพิ่มเติม

กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
โทร. 0 2579 3635 และ 0 2579 7991

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
www.doa.go.th

อาหาร

เครื่องสำอาง

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาสุขภาพ ขายได้โดยมีเงื่อนไขการขออนุญาตตามชนิดของผลิตภัณฑ์นั้นๆ

ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสมุนไพร

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสมุนไพร ขายในสถานที่ที่มีใบอนุญาต มีใบอนุญาตขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร หรือ ใบอนุญาตขายยา และผลิตภัณฑ์สมุนไพรสมุนไพร ใช้เฉพาะในสถานพยาบาล ผู้ผลิตจำหน่ายให้กับ สถานพยาบาล เพื่อใช้กับผู้ป่วยตามการประกอบวิชาชีพเท่านั้น

ช่องทางการศึกษาเอกสารประกอบการขออนุญาต

สถานที่

ผลิตภัณฑ์

โฆษณา

ประเทศไทยปลดล็อกกัญชา กัญชง ไม่เป็นยาเสพติด

- ผลิตภัณฑ์ที่มีสารสกัดกัญชากัญชง
 - ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนของกัญชากัญชง
 - ส่วนต่าง ๆ ของพืชกัญชากัญชง
- ## นำเข้าได้หรือไม่ ?

การนำเข้าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทั้งอาหาร เครื่องสำอาง และ สมุนไพร

ยกเว้น การนำเข้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรของหน่วยงานรัฐที่มีภารกิจด้านป้องกันหรือบำบัดโรค สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือเพื่อการศึกษาวิจัย

การนำเข้าส่วนต่าง ๆ ของพืชกัญชา กัญชง (ยกเว้น เมล็ดพันธุ์)

การนำเข้าเมล็ดพันธุ์

ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. กักพืช พ.ศ. 2507 และ พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
Food and Drug Administration

ข้อมูล ณ วันที่ 18 มิถุนายน 65
ผลิตโดย กองพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร

10 ข้อควรรู้

ก่อนประชาชนใช้กัญชา กัญชง

1. จะปลูกกัญชา หรือกัญชงต้องรู้จะเอาไปใช้อะไร

หากมีเด็กและเยาวชนในบ้าน ต้องพิจารณาว่าเราจะป้องกันการนำไปใช้ผิดได้หรือไม่

2. กัญชา และกัญชงเป็นพี่น้องกัน

ต้องเลือกเมล็ดจากผู้ขายที่น่าเชื่อถือและควรมีใบวิเคราะห์ เพราะพืชทั้งสองชนิดมีการใช้ประโยชน์ที่ต่างกัน

3. ประโยชน์

สารเมทา THC :

ช่วยอาการนอนหลับ อาการเบื่ออาหาร อาการปวดเรื้อรัง

สารต้านเมทา CBD :

ช่วยลดการอักเสบของผิวหนังและกล้ามเนื้อ

4. ข้อควรระวัง

สารเมทา THC :

การเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสมอง

สารต้านเมทา CBD :

การแพ้เมื่อใช้บนผิวหนัง

5. ผู้ที่มีโรคประจำตัว ควรปรึกษาแพทย์ก่อนใช้

โรคเหล่านี้มีความซับซ้อนที่ต้องใช้ยาหลายชนิด ไม่ใช่แค่เพียงกัญชา หรือกัญชง ซึ่งอาจมีผลกับยาเดิมของผู้ป่วยได้

6. ไม่นำมาสูบ ผ่านเครื่องมือ หรือวิธีการใด

สารเมทา THC : กระตุ้นให้เกิดลิ้มเลือดอุดตัน รวมถึงส่งผลให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น

ควันทัญชา เหมือนควันทูบหรี่ มีผลระคายเคืองทางเดินหายใจและหัวใจ ผู้ที่เป็นโรคหัวใจการสูบกัญชาเพิ่มความเสี่ยง

ต่ออาการหัวใจวาย การเกิดโรคหลอดเลือดสมองและหัวใจล้มเหลวมากยิ่งขึ้น

การสูบมีผลกับคนรอบข้าง โดยเฉพาะในเด็กมีความเสี่ยงสูงที่จะติดและส่งผลต่อพัฒนาการของสมอง

7. ไม่ควรนำช่อดอกมาใช้ด้วยตนเอง ถ้าจำเป็นควรปรึกษาบุคลากรทางการแพทย์

สารเมทาในดอกกัญชาไทย ถ้าตัดเมล็ด จะมีสารเมทา 3-5 % ถ้าไม่ตัดเมล็ด ตั้งแต่ 5-15 เฉลี่ย 8%

แต่ปัจจุบันอาจมีการนำเข้าเมล็ดจากต่างประเทศ ซึ่งสารเมทาในดอก สูงได้ถึง 30%

8. การนำกัญชา กัญชง มาใช้

ใช้ปรุงอาหาร เพียง 1-2 ใบต่อเมนู (1 วันไม่เกิน 4 ใบ) ถ้าใช้บรรเทา 4 อาการ คือเบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ปวดเรื้อรัง

ผิวหนังอักเสบ ใช้แล้วต้องประเมินผลการใช้ การใช้ต่อเนื่องควรอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์

เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี สตรีมีครรภ์ และสตรีให้นมบุตร ไม่ควรใช้กัญชา

9. เลือกใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาที่ได้รับอนุญาต

ผลิตภัณฑ์ยา ใช้เมื่อมีอาการเจ็บป่วย ให้เหมาะกับอาการ

ผลิตภัณฑ์อาหาร, ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ใช้เพื่อดูแลสุขภาพ

การดูแลสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วยต้องทำเป็นองค์รวม

และต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตจาก อย.

10. ติดตามความปลอดภัยและผลการรักษา

ผลข้างเคียงที่พบบ่อย ปากแห้ง คอแห้ง ใจสั่น ปวดศีรษะ

ซึม มึนงง ง่วงนอน โดยอาการเหล่านี้จะมีได้ 3-4 วัน

ไม่เกิน 7 วัน ถ้ามีอาการข้างเคียงที่รุนแรง เช่น อาเจียน

หัวใจเต้นเร็ว เจ็บหน้าอก เวียนศีรษะรุนแรง มีหิวแหว่

เห็นภาพหลอน ควรพบแพทย์ และหลังใช้กัญชา

อย่างน้อย 6 ชม. ไม่ควรขับรถหรือทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร

โดยเฉพาะยาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทต้องระวังมากขึ้น

วันที่จัดทำข้อมูล 22 มี.ย. 2565

สถาบันกัญชาทางการแพทย์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข <https://www.medcannabis.go.th/>

วิชาที่ ๒ : ัญชาทางการแพทย์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

กัญชาทางการแพทย์

กัญชาทางการแพทย์ คือ การนำกัญชาหรือสารสกัดที่ได้จากกัญชาไปบำบัดและรักษาผู้ป่วย หรือ ทำการศึกษาวิจัยเพื่อคิดค้นเป็นผลิตภัณฑ์ยารักษาโรคต่าง ๆ

การใช้สารสกัดจากกัญชาในทางการแพทย์ก็เหมือนกับการใช้ยาชนิดอื่นๆ ที่มีรูปแบบยาหรือผลิตภัณฑ์ หลากหลายประเภทให้เลือกใช้ ไม่ว่าจะเป็นการสูดไอระเหยเข้าสู่ทางเดินหายใจ การให้ยาโดยการรับประทาน หรือผ่านผิวหนัง เป็นต้น เพื่อสนองวัตถุประสงค์ของการรักษาและความต้องการของผู้ป่วยที่แตกต่างกัน โดย จำเป็นต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับโรค และอาการของผู้ป่วยแต่ละราย

ในกัญชามีสารประกอบแคนนาบินอยด์ที่มีสาระสำคัญ ๒ สาร ได้แก่ สารซีบีดี (CBD) หรือ แคนนาบิน ไดออล และสารทีเอชซี (THC) หรือเตตราไฮโดรแคนนาบินอล

ประโยชน์ของสาร THC และ CBD ในกัญชา

- สาร CBD มีฤทธิ์ช่วยลดการอักเสบ ลดอาการชักเกร็ง ช่วยให้สงบ ผ่อนคลาย และมีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์เนื้องอกหลายชนิดในหลอดทดลอง

- สาร THC มีผลต่อจิต ประสาท ทำให้ผ่อนคลาย นอนหลับ ลดอาการคลื่นไส้ อาเจียน และกระตุ้นให้อยากอาหาร

รูปแบบผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

ผลิตภัณฑ์ยากัญชาสามารถนำมาใช้รักษาโรคได้ แต่ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ การใช้ผลิตภัณฑ์ยากัญชาต้องได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ ที่ได้รับรองจาก กระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น

รูปแบบที่ ๑ ยา

ยา

พร.ยา พ.ศ. 2510

“ยา” หมายความว่า

- 1) วัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาที่รัฐมนตรีประกาศ
- 2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษา หรือ ป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วย ของมนุษย์หรือสัตว์
- 3) วัตถุที่เป็นเภสัชเคมีภัณฑ์ หรือเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่ง สำเร็จรูป หรือ
- 4) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการกระทำ หน้าที่ใดๆ ของ ร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์

รูปแบบที่ ๒ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีส่วนประกอบของสารสกัดกัญญา

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามพรบ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 ได้แก่

๑. ยาจากสมุนไพร ยาแผนไทย ยาพัฒนาจากสมุนไพร ยาแผนโบราณ ที่ใช้กับมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือตามองค์ความรู้การแพทย์ทางเลือกตามที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อการบำบัด บรรเทา ความเจ็บป่วยของมนุษย์ หรือป้องกันโรค
๒. ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบสำคัญที่เป็น หรือแปรสภาพจากสมุนไพรซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่มนุษย์ เพื่อให้เกิดผลต่อสุขภาพ หรือการทำงานของร่างกายให้ดีขึ้น เสริมสร้างโครงสร้าง หรือการทำงานของร่างกาย หรือลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรค

(เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ยาจากกัญญา ที่เปลี่ยนสถานะจาก ยส. ๕ มากำกับดูแล ภายใต้ พรบ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร อยู่ระหว่างการกำหนดเงื่อนไข เช่น การควบคุมการกระจายของผลิตภัณฑ์)

ยาสารสกัดกัญญาสูตรต่างๆ

ยาสารสกัดกัญญาสูตร
ทีเอชซี (THC) : ซีบีดี (CBD) 1:1

ข้อบ่งใช้

- ภาวะกล้ามเนื้อหดเกร็งในผู้ป่วยโรคปลอกประสาทเสื่อมแข็ง
- ข้อบ่งใช้อื่นตามแพทย์สั่ง

ยาสารสกัดกัญญาสูตร
ซีบีดี (CBD) ที่มีสาร ซีบีดี (CBD) สูง

ข้อบ่งใช้

- โรคลมชักที่รักษายาก และโรคลมชักที่ดื้อต่อยารักษา
- ข้อบ่งใช้อื่นตามแพทย์สั่ง

ยาสารสกัดกัญญาสูตร
ทีเอชซี (THC) ที่มีสาร ทีเอชซี (THC) สูง

ข้อบ่งใช้

- สำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะคลื่นไส้อาเจียนจากเคมีบำบัด
- ภาวะปวดประสาท
- ข้อบ่งใช้อื่นตามแพทย์สั่ง

น้ำมันกัญชา

ที่มา คู่มือ : รู้ไว้ใช้เป็น ปลอดภัยกัญชาทางการแพทย์

รูปแบบยา ยาน้ำมัน สารสกัดกัญชาในน้ำมันมะพร้าว ความเข้มข้น ๑๐% ของน้ำหนักรักษาแห่ง
สรรพคุณ ตามคำสั่งของแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนปัจจุบัน
ขนาดและวิธีใช้ รับประทาน ๑ หยด ทางปาก แล้วปรับขนาดใช้ตามคำสั่งของแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนปัจจุบัน
ข้อห้ามใช้

๑. ห้ามใช้ในผู้ที่มีประวัติแพ้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการสกัดกัญชา
๒. ห้ามใช้กัญชาที่มีปริมาณสารออกฤทธิ์ THC (delta-๙-tetrahydrocannabinol) ในผู้ป่วยโรคหัวใจ และหลอดเลือด ขึ้นรุนแรง หรือไม่สามารถคุมอาการได้ รวมถึงห้ามใช้ในผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงโรคหลอดเลือดหัวใจ
๓. ห้ามใช้กัญชาที่มีปริมาณสารออกฤทธิ์ THC โดยเฉพาะอย่างยิ่งกัญชาที่มีสาร THC ความเข้มข้นสูงในผู้ป่วยที่มีประวัติความผิดปกติทางจิตเวช หรือมีประวัติครอบครัวเป็นโรคจิตเภท
๔. ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์ สตรีที่ให้นมบุตร รวมถึงสตรีวัยเจริญพันธุ์ ที่มีได้คุมกำเนิดหรือวางแผนจะตั้งครรภ์

การเก็บรักษา เก็บที่อุณหภูมิต่ำกว่า ๓๐ องศาเซลเซียส และเก็บให้พ้นแสง

ขนาดบรรจุ ปริมาตรสุทธิ ๕ มิลลิลิตร

ตำรับยากัญชาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม

ตำรับยาแผนไทยที่มีส่วนประกอบของพืชกัญชา กัญชง เช่น ช่อดอก ใบ กิ่งก้าน ราก ลำต้น หรือเมล็ดของกัญชาปรุงผสมอยู่ที่อนุญาตให้เสพเพื่อรักษาโรคหรือการศึกษาวิจัยได้

- จัดเป็นยาสมุนไพรตามองค์ความรู้ดั้งเดิม
- ผลิตโดยโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร / โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
- เป็นตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ในตำราการแพทย์แผนไทย โดยคำแนะนำของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสภาการแพทย์แผนไทย

ยาสุขไสยาสน์

ยาทำลายพระสุเมรุ

ยาแก้ลมแก้เส้น

ตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ชื่อตำรับยาและที่มาของตำรับยา

๑. ยาอัคคินีวคณะ	คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์
๒. ยาสุขไสยาสน์	คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์
๓. ยาแก้ลมเนาวนารีวาโย	ตำรายาศิลจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๔. ยาน้ำมันสนันไตรภพ	ตำรายาศิลจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๕. ยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง	ตำรายาศิลจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๖. ยาไฟอาวุธ	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม๑พระยาพิศณุประสาทเวช
๗. ยาแก่นอนไม่หลับ / ยาแก้ไข้ฟอมเหลือง	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม๑พระยาพิศณุประสาทเวช
๘. ยาแก้สัณฑฆาต กล่อนแห้ง	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม๒พระยาพิศณุประสาทเวช
๙. ยาอำมฤตยโอสถ	แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม๒พระยาพิศณุประสาทเวช
๑๐. ยาอโภยสาลี	เวชศึกษา พระยาพิศณุประสาทเวช
๑๑. ยาแก้ลมแก้เส้น	เวชศาสตร์วิถันฉณา
๑๒. ยาแก้โรคจิต	อายุรเวชศึกษา (ขุนนิเทศสุขกิจ) เล่ม๒
๑๓. ยาไฟสาลี	อายุรเวชศึกษา (ขุนนิเทศสุขกิจ) เล่ม๒
๑๔. ยาทรืดดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง	อายุรเวชศึกษา (ขุนนิเทศสุขกิจ) เล่ม๒
๑๕. ยาทำลายพระสุเมรุ	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณ์
๑๖. ยาทัพยาคูณ	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม๒ ขุนโสภิตบรรณลักษณ์

รูปแบบอื่นๆ

ไอระเหย

การให้ยาแก้ปวดโดยการสูดดมไอระเหยต้องใช้เครื่องพ่นหรือเครื่องมือสูดไอระเหยทางการแพทย์ ผู้ป่วยจะสูดดมสารแคนนาบินอยด์จากช่อดอกกัญชา คุณซึมเข้าสู่กระแสเลือดผ่านทางปอด ซึ่งวิธีนี้ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ (แตกต่างจากการสูดดมกัญชาเพื่อนันทนาการที่เป็น การเผาไหม้กัญชาโดยตรง)

ในไอระเหยจะมีทั้งสารแคนนาบินอยด์ (Cannabinoids) และเทอร์ปีน (Terpenes) ซึ่งออกฤทธิ์ได้ค่อนข้างรวดเร็วทำให้การปรับขนาดยาทำได้ง่ายขึ้น สามารถรับยาในปริมาณที่เหมาะสม โดยไม่เกิดอาการข้างเคียงมากนักช่วยบรรเทาอาการได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ปริมาณสารแคนนาบินอยด์ที่เข้าสู่ร่างกายจะขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการสูดดมหายใจและการกลืนหายใจด้วย

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องพ่นไอระเหยทางการแพทย์และเทคโนโลยีการสูดไอระเหยพบว่าไอระเหยจะไม่มีส่วนประกอบของนิโคติน (Nicotine) โพรไพลีนไกลคอล (Propylene Glycol) กลีเซอริน (Glycerin) และกลิ่นรสสังเคราะห์ (Flavoring) เหมือนกับบุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงไม่มีควันที่เป็นพิษต่อร่างกาย เครื่องพ่นไอระเหยจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง ปลอดภัย และยังสามารถใช้งานง่าย

สเปรย์

สำหรับพ่นยาเข้าไปบริเวณใต้ลิ้นเหมือนกับการใช้น้ำมัน เช่น SativexTM ซึ่งได้มาตรฐานทางเภสัชกรรม ผลิตจากกัญชาสองสายพันธุ์ มีทั้งสาร THC และ CBD ในสัดส่วนที่แน่นอน ละลายในแอลกอฮอล์ก่อนบรรจุในขวด

แคปซูล

สำหรับใช้รับประทาน ประกอบด้วยสารแคนนาบินอยด์เดี่ยว (THC หรือ CBD) ในปริมาณความเข้มข้นที่แน่นอน ละลายในน้ำมันบรรจุในแคปซูล เมื่อกินแล้วก็จะแตกตัว ตัวยาจะถูกปล่อยออกมาและถูกดูดซึมในกระเพาะอาหารและลำไส้

ชาหรือสารละลาย

ผู้ป่วยที่บริโภคกัญชาทางการแพทย์ในรูปแบบชา (ช่อดอกกัญชาแช่ในน้ำร้อน) สารแคนนาบินอยด์จะถูกดูดซึมในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก วิธีการชงแบบชานี้จะให้ความเข้มข้นของสารแคนนาบินอยด์ที่แตกต่างขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น เวลาการต้ม อุณหภูมิ น้ำ ปริมาณช่อดอกกัญชาที่ได้คุณภาพและระยะเวลาในการเก็บรักษาช่อดอก

อาหาร

ใช้ต้นกัญชานำมาเป็นส่วนประกอบอาหาร เช่น ในรูปของคุกกี้ แต่การบริโภค ในรูปของอาหารนี้จะยากต่อการควบคุมปริมาณองค์ประกอบสารแคนนาบินอยด์ที่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถกำหนดปริมาณสารสำคัญได้รับอย่างคงที่ได้ และอาจทำให้ได้รับยาเกินขนาดได้ง่าย

การให้ยาทางผิวหนัง

(Transdermal)

และผ่านผิวหนัง

(Dermal)

ใช้ในรูปแบบของครีมสำหรับทาบนผิว หรือแผ่นแปะผิวหนัง ผู้ป่วยจะได้รับปริมาณยาที่เฉพาะเจาะจงในเวลาที่กำหนด ปัจจุบันมีการพัฒนายาในรูปแบบนี้เพื่อรักษาโรคหรืออาการทางผิวหนังบางประเภท และอาการปวดกล้ามเนื้อเฉพาะจุดหรือปวดข้อ

ข้อมูลจาก

หนังสือ “ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์” โดย Martin Woodbridge ที่ปรึกษา Woodbridge Research Ltd. ประเทศนิวซีแลนด์, แปลโดย ภญ.วารุณี เสวตประวิษฐกุล ดร.ภญ.สุชาดา นิลกำแหง วิไลคินส์ และ ภก.ธรรต ธารีสุชีวกุล

วิชาที่ ๓. ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ และน้ำมันกัญชา และกลุ่มอาการที่ใช้ตำรับในการรักษา

ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ในตำราการแพทย์แผนไทย การใช้กัญชาทางการแพทย์ จำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิผลและความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งโรคและกลุ่มอาการที่ได้ประโยชน์จากการที่ใช้ตำรับยากัญชาปรุงผสม มีดังนี้

อาการที่รักษา นอนไม่หลับ หลับไม่สนิท อัมพฤกษ์ อัมพาต อ่อนเพลีย ลมชัก ริดสีดวงทวาร ท้องผูก พาร์กินสัน (สันนิบาตลูกนก) ปวดศีรษะ ไมเกรน เบื่ออาหาร ชั้ลม แน่นท้อง ปวดเรื้อรัง ปวดกล้ามเนื้อ โรคเมเร็งต่างๆ ผอมเหลือง โรคผิวหนัง (เรื้อน สะเก็ดเงิน)

กลุ่มอาการที่ ๑ : กลุ่มอาการทางระบบทางเดินอาหาร สามารถใช้ตำรับยากัญชาดังต่อไปนี้

- ๑) ตำรับยาโภยสาลี
- ๒) ตำรับยาไพสาลี
- ๓) ตำรับยาอัคคินีวคณะ
- ๔) ตำรับยาทวาริตสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง
- ๕) ตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ
- ๖) ตำรับยาไฟอาวุธ
- ๗) ตำรับยาแก้สัณฑฆาต (กร่อนแห้ง)
- ๘) ตำรับทัพยาธิคุณ

กลุ่มอาการที่ ๒ : กลุ่มอาการทางระบบประสาท สามารถใช้ตำรับยากัญชาดังต่อไปนี้

- ๑) ตำรับยาแก่นอนไม่หลับ / ยาแก้ไข้ผอมเหลือง
- ๒) ตำรับยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง
- ๓) ตำรับยาสุขุไสยศน์
- ๔) ตำรับยาแก้โรคจิต

กลุ่มอาการที่ ๓ : กลุ่มอาการทางระบบกล้ามเนื้อ สามารถใช้ตำรับยากัญชาดังต่อไปนี้

- ๑) ตำรับยาทำลายพระสุเมรุ
- ๒) ตำรับยาแก้ลมแก้เส้น
- ๓) ตำรับยาอัมฤกตโอสถ
- ๔) ตำรับยาแก้ลมเนาวนารีวาโย

ตำรับยาแผนไทยที่มีัญญาเป็นปรุงผสมในตำราการแพทย์แผนไทย
ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

ชื่อตำรับยา	ข้อบ่งใช้
๑. ยาคุขุไสยาศน์	ช่วยให้นอนหลับ เจริญอาหาร
๒. ยาน้ำมันสนันไตรภพ	แก้อาการปวดบริเวณท้องน้อย ท้องน้อยแข็งเกร็งเวลาขับแล้วปวด
๓. ยาทำลายพระสุเมรุ	ฟื้นฟูอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงจากโรคลมอัมพฤกษ์ อัมพาต
๔. ยาทัพยาธิคุณ	ภาวะหลอดเลือดและเส้นประสาทส่วนปลายผิดปกติ ที่ทำให้มีอาการชาและปวดเมื่อย
๕. ยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง	แก้อาการของลมขึ้นเบื้องสูง ปวดศีรษะ หน้ามืด มึนงง หูอื้อ ใจสั่น อ่อนเพลีย ที่มักจะเกิดจากการไหลเวียนเลือดและระบบประสาทที่แปรปรวน
๖. ยาแก่นอนไม่หลับ/ยาแก้ไข้ผอมเหลือง	๑. แก่นอนไม่หลับ ๒. แก้ไข้ผอมเหลือง มีอาการตัวสั่น เสียงสั่น อ่อนเพลีย ไม่มีกำลัง
๗. ยาไพสาลี	บรรเทาอาการไอ ลดเสมหะในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังคงที่
๘. ยาหาริตสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง	ทารักษาหัวริดสีดวงทวารหนัก รักษาโรคผิวหนัง
๙. ยาแก้ลมแก้เส้น	บรรเทาอาการปวดเมื่อยตึงกล้ามเนื้อ กระตุก เส้นเอ็น และข้อ ลดอาการมือชาเท้าชา แขนขาอ่อนโรย อาการเมื่อยล้า ปวดตามเส้น
๑๐. ยาอโภยสาลี	บรรเทาอาการจุกเสียดแน่น
๑๑. ยาอัมฤตโอสถ	บรรเทาอาการเรื้อรังจากความเสื่อมของร่างกาย ทำให้ตึง เมื่อยล้า กล้ามเนื้อ เบื่ออาหาร ผอมแห้ง มือเท้าอ่อนแรง แขนขาอ่อนโรย
๑๒. ยาแก้โรคจิต	ลดความวิตกกังวล ลดความเครียด ช่วยให้นอนหลับได้ง่ายขึ้น
๑๓. ยาแก้สัณฑฆาต กล่อนแห้ง	บรรเทาอาการท้องผูก อาการปวดเมื่อยทั่วร่างกาย มือชาเท้าชา จุกเสียดท้อง แน่นหน้าอก อันเกิดจากโทษสันฆาตและกล่อนแห้ง
๑๔. ยาอัคคินิวคณะ	แก้คลื่นเหียนอาเจียน ที่เกิดจากไฟย่อยอาหารผิดปกติ เบื่ออาหาร ลำไส้เคลื่อนไม่สะดวก ร้อนไม่สบายท้อง พะอืดพะอม จะเรอก็เรอไม่ออก จะผายลมก็ผายลมไม่ออก
๑๕. ยาแก้ลมเนาวนารีวาโย	คลายอาการปวดตึงบริเวณปลายมือปลายเท้าตึงร้าวไปต้นคอ ทำให้คอแข็ง เคลื่อนไหวคอไม่สะดวก มักเกิดกับสตรีที่ตั้งครรภ์ ที่มีอาการปวดตึง ต้นคอ แขน ขา ปลายมือ ปลายเท้า
๑๖. ยาไฟอาวุธ	ลมจุกเสียด ปวดมวนท้อง

ตำรับยาแผนไทยที่มีัญญาเป็นส่วนผสม

ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

1

“สุขภาพดี ด้วยสมุนไพรไทย”

ตำรับยาแผนไทย

ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม

จำนวน 16 ตำรับ

ยาน้ำมันสนับไตรภพ

บรรเทาอาการเจ็บปวดท้องแข็ง
ลามขึ้นไปถึงยอดอก
กินอาหารไม่ได้

ยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง

บรรเทาอาการปวดศีรษะ
ตาแดง หูตาฝ้าฟาง หูอื้อ
อ่อนเพลีย สวิงสวาย

ยาอักคินิวคณะ

แก้คลื่นเหียนอาเจียน
เจริญอาหาร บำรุงกำลัง

ยาฟูอาวรุ

แก้ลมจุกเสียด
ปวดมวนท้อง

ยาสุขไสยาศน์

ช่วยให้นอนหลับ
เจริญอาหาร

ยาแก้ลมเนาวนารีวัย

แก้อาการปวดตึงบริเวณ
ปลายมือปลายเท้า
หันหรือเอี้ยวคอไม่ได้

ยาแก้สัณฑฆาต กล่อนแห้ง

บรรเทาอาการท้องผูก
ปวดเมื่อยตามร่างกาย
ขับลม

ยาแก่นอนไม่หลับ/ยาแก้ไข้ผอมเหลือง

- 1) แก่นอนไม่หลับ
- 2) แก้ไข้ผอมเหลือง มีอาการตัวสัน
เสียงสั้น อ่อนเพลีย ไม่มีกำลัง

www.dtam.moph.go.th
Call Center 02 591 7007

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก @DTAM

ค้นหาสมุนไพร
รักษาโรคต่างๆด้วย

Samunprai First

ที่มา <https://www.medcannabis.go.th/infographic>

ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

2

“สุขภาพดี
ด้วย
สมุนไพรไทย”

ตำรับยาแผนไทย

ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม

จำนวน 16 ตำรับ

ยาแก้โรคจิต*

ลดความกังวล ความเครียด
ช่วยให้นอนหลับ

โรคจิต ตามตำราแผนไทย

ยาอัมฤตโอสถ

บรรเทาอาการตึงกล้ามเนื้อ
เส้นเอ็น มือ เท้าชา ผอมแห้งแรงน้อย
จากความเสื่อมของร่างกาย

ยาไพสาลี

บรรเทาอาการจุกเสียด
แน่นเฟื้ออ ช้ำบลม
ช่วยให้หลับสบาย

ยาอโกยสาลี

ช่วยช้ำบลม
บรรเทาอาการจุกเสียด
แน่นเฟื้ออ

ยาทำลายพระสุเมรุ

บรรเทาอาการแข็งเกร็งของกล้ามเนื้อ
แขนขาอ่อนแรง และอาการชา
ในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต

ยาแก้ลมแก้เส้น

บรรเทาอาการปวดตึงกล้ามเนื้อ
ลดอาการมือเท้า ชา อ่อนกำลัง

ยาทัพยาริคุณ

แก้จุกเสียดท้องแข็งเป็นเถาดาน
อาการอัมพฤกษ์ เสียเหงับแห้ง
ปวดเมื่อยร่างกาย นอนไม่หลับ

ยาริดสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง

ทารักษาริดสีดวงทวารหนัก
และทารักษาโรคผิวหนัง

www.dtam.moph.go.th
Call Center 02 591 7007

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก @DTAM

ค้นหาสมุนไพร
รักษาโรคด้วย

ผลิตและเผยแพร่โดย
กลุ่มงานสื่อสารองค์กร

ที่มา <https://www.medcannabis.go.th/infographic>

วิชาที่ ๔. การปฏิบัติตัวก่อนและขณะใช้ผลิตภัณฑ์ยาแก้ยาค

เมื่อผู้ป่วยไปขอรับการตรวจรักษาและปรึกษาการใช้ยาหรือผลิตภัณฑ์แก้ยาค ผู้ป่วยจะต้องแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลสุขภาพ ประวัติ และพฤติกรรมสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. อาการเจ็บป่วย ความรุนแรง ระยะเวลาของโรค และความประสงค์จะใช้ยาหรือผลิตภัณฑ์แก้ยาค
๒. ปัจจุบันใช้ยาประเภทใดอยู่บ้าง สารสำคัญในยาคอาจส่งผลกระทบต่อยาบางชนิดที่ผู้ป่วยใช้เป็นประจำ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยได้
๓. ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต และประสบการณ์ใช้ยาคในรูปแบบใดบ้างเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสั่งจ่ายยาได้เหมาะสม
๔. ประวัติการเจ็บป่วยในปัจจุบัน โดยเฉพาะโรคหลอดเลือดหัวใจโรคตับและโรคไต
๕. ประวัติการป่วยทางจิต โรคทางจิตเวช โรคจิตเภท และอาการทางจิตจากการได้รับยารักษาพาร์กินสัน ยารักษาสมองเสื่อม
๖. ประวัติด้านสุขภาพของครอบครัวและบุคคลในครอบครัว
๗. พฤติกรรมเสี่ยง เช่น ดิตสารเสพติด ดิตแอลกอฮอล์และการใช้ยาคที่ผิดกฎหมายมาก่อน
๘. ประวัติการเคยแพ้สารสกัดยาคหรือผลิตภัณฑ์แก้ยาครูปแบบอื่นๆ

แจ้งอาการป่วยที่ต้องการใช้ผลิตภัณฑ์แก้ยาค

แจ้งการใช้ยาในปัจจุบัน

ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต

ประวัติการเจ็บป่วยในปัจจุบัน โดยเฉพาะโรคหลอดเลือดหัวใจโรคตับ และโรคไต

ประวัติการป่วยทางจิต โรคทางจิตเวช โรคจิตเภท และอาการทางจิตจากการได้รับยารักษาพาร์กินสัน ยารักษาสมองเสื่อม

ประวัติด้านสุขภาพของครอบครัว

พฤติกรรมเสี่ยง เช่น การดิตสารเสพติด การดิตแอลกอฮอล์ การใช้ยาคที่ผิดกฎหมายมาก่อน

ประวัติแพ้สารสกัดยาค

ที่มา คู่มือ : รู้ไว้ใช้เป็น ปลอดภัยยาคทางการแพทย์

*** ทั้งนี้ ผู้ป่วยควรทราบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ***

3 สิ่งที่ผู้ป่วย เริ่มใช้สารสกัดกัญชา ควรทราบ

1 จำเป็นต้องทราบข้อมูลก่อนรักษา

- ✓ สารสกัดกัญชาไม่ใช่ทางเลือกแรกในการใช้รักษา
- ✓ ใช้รักษาเสริมจากการรักษาตามมาตรฐาน ไม่หยุดการรักษาที่รับอยู่ในปัจจุบัน
- ✓ ผู้ป่วยต้องทราบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
- ✓ ควรใช้สารสกัดกัญชาที่ได้มาตรฐาน และทราบอัตราส่วนสารสำคัญ (THC และ CBD) ที่ชัดเจน

2 เมื่อเริ่มใช้สารสกัดกัญชา

- ✓ ควรเริ่มในปริมาณที่น้อยที่สุด หากยังไม่ได้ผล ต้องปรับเพิ่มปริมาณช้าๆ
- ✓ ควรมีผู้ดูแลอยู่ด้วยเมื่อเริ่มใช้ หากเกิดผลข้างเคียง ให้รีบนำผู้ป่วยพบแพทย์ทันที
- ✓ การให้สารสกัดจากกัญชาในครั้งแรก ควรให้เวลาก่อนนอนและมีผู้ดูแลใกล้ชิด

3 แจ้งให้แพทย์ทราบว่าใช้ยาประเภทใดอยู่

สารสกัดกัญชาอาจส่งผลกระทบต่อยาบางชนิดที่ผู้ป่วยใช้เป็นประจำ
ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยได้

1 ก.ค. 2562

ขอขอบคุณข้อมูลจากสถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์ กรมการแพทย์
ติดตามข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมที่ www.dms.moph.go.th

วิธีใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ รูปแบบหยดใต้ลิ้น

ยากัญชาบางชนิด เช่น น้ำมันกัญชา แพทย์จะแนะนำให้ผู้ป่วยหยดยาใต้ลิ้น เพราะใต้ลิ้นมีเส้นเลือดฝอยจำนวนมาก การใช้ น้ำมันกัญชาหยดใต้ลิ้นจะช่วยทำให้ร่างกายสามารถนำสารอาหารไปใช้ได้เร็วกว่าวิธีรับประทานเนื่องจากสารจะถูกส่งผ่านไปยังกระแสเลือดผ่านทางเส้นเลือดฝอยใต้ลิ้นได้ทันที

วิธีการใช้ผลิตภัณฑ์ “กัญชา”
ทางการแพทย์
รูปแบบหยดใต้ลิ้น มีดังนี้

- 1.) บ้วนปากด้วยน้ำเปล่า กลืนน้ำลาย
- 2.) เปิดปากกลืนของคุณให้สัมผัสกับเพดานปากจากนั้นหยดยาที่ใต้ลิ้น 1 หยด
- 3.) รอประมาณ 1 นาที ให้อาตมูดซึมเข้าใต้ลิ้นพยายาม อย่ากลืนน้ำลายในช่วงนี้ หลังจาก 1 นาทีแล้ว สามารถกลืนน้ำลายและหยดยาหยดต่อไปได้
- 4.) หลังจากที่ยอดยาครบตามจำนวนที่แพทย์สั่ง ไม่ควรบ้วนปาก ดื่มน้ำ หรือกินอาหาร เป็นเวลา 5 ถึง 10 นาที หลังจากนั้นไม่มีข้อจำกัด ในการบ้วนปาก ดื่มน้ำหรือรับประทานอาหาร

หากยังไม่ชำนาญในการหยดยาเข้าใต้ลิ้น แนะนำให้หยดยาหน้ากระจกเพื่อจะได้เห็นจำนวนหยด และตำแหน่งหยดยาที่ถูกต้อง

วิชาที่ ๕. ข้อควรระวังและข้อห้ามใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์

ผู้ที่ไม่สามารถรับการรักษาด้วยสารสกัดกัญชาทางการแพทย์

๑. กำลังตั้งครรภ์หรือให้นมบุตร
๒. มีประวัติแพ้สารสกัดกัญชา
๓. โรคหัวใจและหลอดเลือด/โรคตับ/โรคไต ที่รุนแรง
๔. รับประทานยาต้านการแข็งตัวของเลือด
๕. โรคจิตเภท/โรคจิตจากสารเสพติด/โรคซึมเศร้า/โรคอารมณ์สองขั้ว
๖. มีความเสี่ยงสูงในการทำร้ายตนเอง

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น

๑. ง่วงนอนผิดปกติ
๒. คลื่นไส้อาเจียน
๓. ปากแห้ง
๔. มึนเวียนศีรษะ หรือปวดศีรษะ

อาการผิดปกติที่ควรไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล

๑. หัวใจเต้นเร็วและรัวผิดปกติ
๒. เป็นลมหมดสติ
๓. เจ็บหน้าอก ราวไปที่แขน
๔. เหงื่อแตก ตัวสั่น
๕. สับสน กระวนกระวาย วิดกกังวล หวาดระแวง ไม่สมเหตุสมผล
๖. อึดอัด หายใจไม่สะดวก
๗. เดินเซ พูดไม่ชัด
๘. หูแว่ว เห็นภาพหลอน พูดคนเดียว อารมณ์แปรปรวน

ข้อห้ามใช้และข้อควรระวัง การใช้ตำรับยาแผนไทยที่มีภูมิปัญญาเป็นส่วนผสม

ข้อควรระวังสำหรับตำรับยาแผนไทยที่มีภูมิปัญญาเป็นส่วนผสม

: ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (Anticoagulant) และยาต้านการแข็งตัวของเลือด (Antiplatelets)

ข้อควรระวังเพิ่มเติม (ในบางตำรับ)

๑. ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้ ได้แก่ ตำรับยาสุขไสยาสน์ ตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาไพสาลี และตำรับยาทำลายพระสุเมรุ
๒. ควรระวังการใช้ร่วมกับยา Phenytoin, Propranolol, Theophylline และ Rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยเป็นส่วนประกอบ ได้แก่ ตำรับยาสุขไสยาสน์ ตำรับยาแก้ลมเนาวนารีวาโย ตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง ตำรับยาไฟอาวุธ ตำรับยาแก่นอนไม่หลับ / ยาแก้ไข้ผอมเหลือง และตำรับยาอโกลยาสาลี
๓. ควรระวังการใช้ร่วมกับยา Phenytoin, Propranolol, Theophylline และ Rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง ได้แก่ ตำรับยาแก้สันทฆากลอนแห้ง ตำรับยาอัมฤตยโอสถ ตำรับยาแก้ลมแก้เส้น ตำรับยาไพสาลี ตำรับยาทำลายพระสุเมรุ และตำรับยาทพยาธิคุณ
๔. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคแผลเปื่อยเพปติก และโรคกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยาสรร้อน ได้แก่ ตำรับยาสุขไสยาสน์ ตำรับยาอัคคินิวคณะ ตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง ตำรับยาไฟอาวุธ ตำรับยาอัมฤตยโอสถ ตำรับยาแก้ลมแก้เส้น ตำรับยาไพสาลี ตำรับยาทำลายพระสุเมรุ และตำรับยาทพยาธิคุณ
๕. ควรระวังการใช้ยาในผู้ป่วยสูงอายุ ได้แก่ ตำรับยาแก้ลมแก้เส้น ตำรับยาไพสาลี ตำรับยาทำลายพระสุเมรุ ตำรับยาทพยาธิคุณ และตำรับยาแก้สันทฆากลอนแห้ง
๖. ยานี้อาจทำให้วงซึมได้ ควรหลีกเลี่ยงการขับชี่ยานพาหนะ หรือทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล ได้แก่ ตำรับยาสุขไสยาสน์ และตำรับยาแก่นอนไม่หลับ/ยาแก้ไข้ผอมเหลือง
๗. ควรระวังในการทาบริเวณผิวหนังที่บอบบางหรือผิวหนังที่แตก เนื่องจากอาจทำให้เกิดการระคายเคืองได้ ได้แก่ ตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ
๘. ควรระวังการใช้ยาตำรับที่มีระย่อมเป็นส่วนประกอบ เนื่องจากสารสำคัญซึ่งมีฤทธิ์ในการลดความดันคือ สาร Reserpine และอัลคาลอยด์อื่นๆ หากได้รับในขนาดที่สูงเกินไป มีผลลดการทำงานของประสาททำให้เกิดอาการวิงเวียนศีรษะ ปากแห้ง คัดจมูก ท้องร่วง มึนงง หน้ามืด ใจสั่น ซึม มือแขนสั่น ได้แก่ ตำรับยาแก้โรคจิต

ข้อห้ามใช้สำหรับตำรับยาที่มีภูมิปัญญาเป็นส่วนผสม

: ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อห้ามใช้เพิ่มเติม (ในบางตำรับ)

๑. ยาคุชไสยาสน์ ห้ามใช้ร่วมกับยาที่มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง เช่น ยานอนหลับ และยาต้านการชัก รวมทั้งแอลกอฮอล์ หรือสิ่งที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่
๒. ยาแก้นอนไม่หลับ/ยาแก้ไอพอมเหลือง ห้ามใช้ร่วมกับยาที่มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง เช่น ยานอนหลับ และยาต้านการชัก รวมทั้งแอลกอฮอล์ หรือสิ่งที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่
๓. ยาแก้โรคจิต ห้ามใช้ในผู้ที่ใช้ยาลดความดันโลหิต

ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. ตำรับยาคุชไสยาสน์ อาจทำให้เกิดอาการปากแห้ง คอแห้ง หน้าแดงได้
๒. ไข้พอมเหลือง เกิดจากธาตุลมกำเริบส่งผลให้นอนไม่ค่อยหลับ เบื่ออาหาร เมื่อเป็นเรื้อรังร่างกายผ่ายผอม ซีด เหลือง อ่อนเพลีย และไม่มีกำลัง ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น โรคริดสีดวง
๓. ตำรับยาอโภยสาลี เป็นสูตรตำรับเดียวกันกับยาอภัยสาลี ในบัญชียาหลักแห่งชาติปี ๒๕๖๑ เพียงแต่ในบัญชียาหลักแห่งชาติไม่ได้ใส่ گیัญชาในสูตรตำรับ เนื่องจากเสนอตำรับยาก่อนที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศใช้
๔. ตำรับยาแก้โรคจิต เป็นตำรับยาตามหนังสืออายุรเวทศึกษา (ขุนนิทเทศสุขกิจ) เล่ม ๒ ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงโรคจิตในความหมายของการแพทย์แผนปัจจุบัน (โรคทางจิตเวชและไบโพล่า)

ข้อห้ามในการใช้กัญชาทางการแพทย์

รอบรู้เรื่องกัญชา

ข้อห้าม

ในการใช้กัญชาทางการแพทย์

ทั้งนี้การจ่ายผลิตภัณฑ์กัญชาให้แก่ผู้ป่วยในแต่ละครั้งต้อง**ไม่เกินปริมาณที่ใช้สำหรับ 30 วัน**

*สำหรับผู้สนใจเข้ารับบริการที่คลินิกกัญชาทางการแพทย์ กรุณาติดต่อสอบถามรายละเอียดที่สถานพยาบาลนั้นๆล่วงหน้า เพื่อความสะดวกในการเข้ารับบริการ โดยสามารถค้นหาข้อมูลคลินิกกัญชาได้ทาง www.medcannabis.go.th

www.medcannabis.go.th

กรมการแพทย์
DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES

อาการข้างเคียงที่พบ จากการใช้สารสกัดกัญชา

อาการที่ควรลดขนาดการใช้

มึน/ เวียนศีรษะ

ร่างกายเสียความสมดุล

หัวใจเต้นเร็วขึ้น/ช้าลงได้

ความดันโลหิตผิดปกติ
(สูง/ต่ำกว่าปกติ)

อาการที่ควรหยุดใช้

สับสน

กระวนกระวาย

วิตกังวล

ประสาทหลอน

โรคลิขิต

ผู้ใช้สารสกัดกัญชา

ไม่ควรขับขี่ยานพาหนะ

ไม่ควรทำงานกับเครื่องจักรกล

22 ก.ค. 2562

ขอบคุณข้อมูลจากสถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์ กรมการแพทย์
ติดตามข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมที่ www.dms.moph.go.th

วิชาที่ ๖. การรับถึงบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ในเขตสุขภาพที่ ๘

*** ในเขตสุขภาพที่ ๘ ผู้ป่วยสามารถเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ได้ที่ ***

๑. โรงพยาบาลศูนย์
๒. โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง
๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีแพทย์แผนไทย
๔. สถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ทุกแห่ง

ขั้นตอนการเข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทย

ที่มา คู่มือ : รู้ไว้ใช้เป็น พลอดภัยกัญชาทางการแพทย์

รายชื่อโรงพยาบาลชุมชน เขตสุขภาพที่ ๘

ลำดับ	โรงพยาบาลชุมชน	จังหวัด
๑	โรงพยาบาลพรเจริญ	บึงกาฬ
๒	โรงพยาบาลโซ่พิสัย	บึงกาฬ
๓	โรงพยาบาลเซกา	บึงกาฬ
๔	โรงพยาบาลปากคาด	บึงกาฬ
๕	โรงพยาบาลบึงโขงหลง	บึงกาฬ
๖	โรงพยาบาลศรีวิไล	บึงกาฬ
๗	โรงพยาบาลบุ่งคล้า	บึงกาฬ
๘	โรงพยาบาลนาแก	หนองบัวลำภู
๙	โรงพยาบาลโนนสัง	หนองบัวลำภู
๑๐	โรงพยาบาลศรีบุญเรือง	หนองบัวลำภู
๑๑	โรงพยาบาลสุวรรณคูหา	หนองบัวลำภู
๑๒	โรงพยาบาลนาหวัง เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา	หนองบัวลำภู
๑๓	โรงพยาบาลกุดจับ	อุดรธานี
๑๔	โรงพยาบาลหนองวัวซอ	อุดรธานี
๑๕	โรงพยาบาลห้วยเกิ้ง	อุดรธานี
๑๖	โรงพยาบาลโนนสะอาด	อุดรธานี
๑๗	โรงพยาบาลหนองหาน	อุดรธานี
๑๘	โรงพยาบาลทุ่งฝน	อุดรธานี
๑๙	โรงพยาบาลไชยวาน	อุดรธานี
๒๐	โรงพยาบาลศรีธาตุ	อุดรธานี
๒๑	โรงพยาบาลวังสามหมอ	อุดรธานี
๒๒	โรงพยาบาลบ้านผือ	อุดรธานี
๒๓	โรงพยาบาลน้ำโสม	อุดรธานี
๒๔	โรงพยาบาลเพ็ญ	อุดรธานี
๒๕	โรงพยาบาลสร้างคอม	อุดรธานี
๒๖	โรงพยาบาลหนองแสง	อุดรธานี
๒๗	โรงพยาบาลนาแก	อุดรธานี
๒๘	โรงพยาบาลพิบูลย์รักษ์	อุดรธานี
๒๙	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชบ้านดุง	อุดรธานี
๓๐	โรงพยาบาลกู่แก้ว	อุดรธานี
๓๑	โรงพยาบาลประจักษ์ศิลปาคม	อุดรธานี
๓๒	โรงพยาบาลนาด้วง	เลย
๓๓	โรงพยาบาลเชียงคาน	เลย

ลำดับ	โรงพยาบาลชุมชน	จังหวัด
๓๔	โรงพยาบาลปากชม	เลย
๓๕	โรงพยาบาลนาแห้ว	เลย
๓๖	โรงพยาบาลภูเรือ	เลย
๓๗	โรงพยาบาลท่าลี่	เลย
๓๘	โรงพยาบาลวังสะพุง	เลย
๓๙	โรงพยาบาลภูกระดึง	เลย
๔๐	โรงพยาบาลภูหลวง	เลย
๔๑	โรงพยาบาลนาซาว	เลย
๔๒	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย	เลย
๔๓	โรงพยาบาลเอราวัณ	เลย
๔๔	โรงพยาบาลหนองหิน	เลย
๔๕	โรงพยาบาลโพนพิสัย	หนองคาย
๔๖	โรงพยาบาลศรีเชียงใหม่	หนองคาย
๔๗	โรงพยาบาลสังคม	หนองคาย
๔๘	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ	หนองคาย
๔๙	โรงพยาบาลสระใคร	หนองคาย
๕๐	โรงพยาบาลโพธิ์ตาก	หนองคาย
๕๑	โรงพยาบาลเฝ้าไร่	หนองคาย
๕๒	โรงพยาบาลรัตนวาปี	หนองคาย
๕๓	โรงพยาบาลกุสุมาลย์	สกลนคร
๕๔	โรงพยาบาลกุดบาก	สกลนคร
๕๕	โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจารโ	สกลนคร
๕๖	โรงพยาบาลพังโคน	สกลนคร
๕๗	โรงพยาบาลวาริชภูมิ	สกลนคร
๕๘	โรงพยาบาลนิคมน้ำอูน	สกลนคร
๕๙	โรงพยาบาลคำตากล้า	สกลนคร
๖๐	โรงพยาบาลบ้านม่วง	สกลนคร
๖๑	โรงพยาบาลอากาศอำนวย	สกลนคร
๖๒	โรงพยาบาลส่องดาว	สกลนคร
๖๓	โรงพยาบาลเต่างอย	สกลนคร
๖๔	โรงพยาบาลโคกศรีสุพรรณ	สกลนคร
๖๕	โรงพยาบาลเจริญศิลป์	สกลนคร
๖๖	โรงพยาบาลโพนนาแก้ว	สกลนคร
๖๗	โรงพยาบาลพระอาจารย์แบน ธนากโร	สกลนคร
๖๘	โรงพยาบาลปลาปาก	นครพนม
๖๙	โรงพยาบาลท่าอุเทน	นครพนม
๗๐	โรงพยาบาลบ้านแพง	นครพนม

ลำดับ	โรงพยาบาลชุมชน	จังหวัด
๗๑	โรงพยาบาลนาทม	นครพนม
๗๒	โรงพยาบาลเรณูนคร	นครพนม
๗๓	โรงพยาบาลนาแก	นครพนม
๗๔	โรงพยาบาลศรีสงคราม	นครพนม
๗๕	โรงพยาบาลนาหว้า	นครพนม
๗๖	โรงพยาบาลโพนสวรรค์	นครพนม
๗๗	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชธาตุพนม	นครพนม
๗๘	โรงพยาบาลวังยาง	นครพนม

รายชื่อโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มีแพทย์แผนไทย เขตสุขภาพที่ ๘

ที่	หน่วยงาน	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ	อำเภอ	จังหวัด
๑	รพ.สต.	บ้านเพชรเจริญ ตำบลเมือง	เมืองเลย	เลย
๒	รพ.สต.	บ้านนาอ้อ ตำบลนาอ้อ	เมืองเลย	เลย
๓	รพ.สต.	บ้านนาอาน ตำบลนาอาน	เมืองเลย	เลย
๔	รพ.สต.	บ้านธาตุ ตำบลธาตุ	เชียงคาน	เลย
๕	รพ.สต.	บ้านสงาว ตำบลห้วยพิชัย	ปากชม	เลย
๖	รพ.สต.	บ้านร่องจิก ตำบลร่องจิก	ภูเรือ	เลย
๗	รพ.สต.	บ้านทรายขาว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลทรายขาว	วังสะพุง	เลย
๘	รพ.สต.	บ้านเหมืองแบ่ง ตำบลหนองหญ้าปล้อง	วังสะพุง	เลย
๙	รพ.สต.	บ้านปากปวน ตำบลปากปวน	วังสะพุง	เลย
๑๐	รพ.สต.	บ้านโนนสว่าง หมู่ ๓ ต.ศรีสงคราม	วังสะพุง	เลย
๑๑	รพ.สต.	บ้านปวนพุด ตำบลปวนพุด	หนองหิน	เลย
๑๒	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.เลย	หนองหิน	เลย
๑๓	รพ.สต.	บ้านสมศักดิ์พัฒนา ตำบลผาขาว	ผาขาว	เลย
๑๔	รพ.สต.	บ้านพวยแดง ตำบลท่าช้างคล้อง	ผาขาว	เลย
๑๕	รพ.สต.	บ้านโนนป่าซาง ตำบลโนนป่าซาง	ผาขาว	เลย
๑๖	รพ.สต.	บ้านเพิ่มสุข ตำบลผาขาว	ผาขาว	เลย
๑๗	รพ.สต.	ตำบลเข็ม	โพนพิสัย	หนองคาย
๑๘	รพ.สต.	ตำบลหาดคำ	เมืองหนองคาย	หนองคาย
๑๙	รพ.สต.	ตำบลพระธาตุบังพวน	เมืองหนองคาย	หนองคาย
๒๐	รพ.สต.	ตำบลนาหนัง	โพนพิสัย	หนองคาย
๒๑	รพ.สต.	ตำบลวัดธาตุ	เมืองหนองคาย	หนองคาย
๒๒	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.หนองคาย	เฝ้าไร่	หนองคาย
๒๓	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.หนองคาย	เฝ้าไร่	หนองคาย
๒๔	รพ.สต.	บ้านกุดแคน ตำบลหนองหลวง	เฝ้าไร่	หนองคาย
๒๕	รพ.สต.	บ้านหนองควาย	เฝ้าไร่	หนองคาย
๒๖	รพ.สต.	บ้านห้วยนา หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยนา	เมืองหนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู
๒๗	รพ.สต.	บ้านโนนคูณ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านขาม	เมืองหนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู
๒๘	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.หนองบัวลำภู	เมืองหนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู
๒๙	รพ.สต.	บ้านหนองบัวเหนือ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนทัน	เมืองหนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู
๓๐	รพ.สต.	บ้านโป่งแค หมู่ที่ ๓ ตำบลด่านช้าง	นากลาง	หนองบัวลำภู
๓๑	รพ.สต.	บ้านร่องน้ำใส หมู่ที่ ๑๑ ตำบลกุดดินจี่	นากลาง	หนองบัวลำภู
๓๒	รพ.สต.	บ้านโนนม่วง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโนนเมือง	นากลาง	หนองบัวลำภู
๓๓	รพ.สต.	บ้านหนองเหมือดแอ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหนองเรือ	โนนสัง	หนองบัวลำภู
๓๔	รพ.สต.	บ้านหนองแวง หมู่ที่ ๓ ตำบลกุดตุ้ม	โนนสัง	หนองบัวลำภู

๓๕	รพ.สต.	บ้านโคกม่วง หมู่ที่ ๑ ตำบลโคกม่วง	โนนสัง	หนองบัวลำภู
๓๖	รพ.สต.	บ้านดอนเกล็ด หมู่ที่ ๗ ตำบลยางหล่อ	ศรีบุญเรือง	หนองบัวลำภู
๓๗	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.หนองบัวลำภู	เมืองหนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู
๓๘	รพ.สต.	บ้านดงมะไฟ หมู่ที่ ๑ ตำบลดงมะไฟ	สุวรรณคูหา	หนองบัวลำภู
๓๙	รพ.สต.	บ้านกุดผึ้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลกุดผึ้ง	สุวรรณคูหา	หนองบัวลำภู
๔๐	รพ.สต.	บ้านนากลาง หมู่ที่ ๗ ตำบลนาเหล่า	นาวัง	หนองบัวลำภู
๔๑	รพ.สต.	บ้านโนนโปแตง ตำบลบ้านโคก	สุวรรณคูหา	หนองบัวลำภู
๔๒	รพ.สต.	ปากดง ตำบลนิคมสงเคราะห์	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๓	รพ.สต.	ตำบลหนองบัว	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๔	รพ.สต.	ตำบลโนนสูง	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๕	รพ.สต.	ตำบลหมุ่ม่น	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๖	รพ.สต.	ตำบลหนองนาคำ	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๗	รพ.สต.	ตำบลกุดสระ	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๘	รพ.สต.	ตำบลบ้านเลื่อม	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๔๙	รพ.สต.	ตำบลเชียงพิณ	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๕๐	รพ.สต.	เชียงยืน	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๕๑	รพ.สต.	ตำบลบ้านนาข่า	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๕๒	รพ.สต.	หนองหมื่นท้าว หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนสูง	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๕๓	รพ.สต.	หนองไส หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองนาคำ	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๕๔	รพ.สต.	สามพร้าว	เมืองอุดรธานี	อุดรธานี
๕๕	รพ.สต.	สร้างแป้น หมู่ที่ ๑ ตำบลเชียงเพ็ง	กุดจับ	อุดรธานี
๕๖	รพ.สต.	บ่อทอง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลสร้างก่อ	กุดจับ	อุดรธานี
๕๗	รพ.สต.	บ้านโนนหวายใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนหวาย	หนองวัวซอ	อุดรธานี
๕๘	รพ.สต.	บ้านน้ำพัน	หนองวัวซอ	อุดรธานี
๕๙	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.อุดรธานี	ประจักษ์ศิลปาคม	อุดรธานี
๖๐	รพ.สต.	โพนทอง	ประจักษ์ศิลปาคม	อุดรธานี
๖๑	รพ.สต.	บ้านเหล่าสี่เสียด ตำบลตูมใต้	กุมภวาปี	อุดรธานี
๖๒	รพ.สต.	บ้านเชียงแหว ตำบลเชียงแหว	กุมภวาปี	อุดรธานี
๖๓	รพ.สต.	บ้านห้วยบง ตำบลหนองหว้า	กุมภวาปี	อุดรธานี
๖๔	รพ.สต.	บ้านผือ หมู่ ๖ ตำบลพันดอน	กุมภวาปี	อุดรธานี
๖๕	รพ.สต.	บ้านน้ำซ่อง ตำบลพันดอน	กุมภวาปี	อุดรธานี
๖๖	รพ.สต.	บ้านพริก ตำบลแชแล	กุมภวาปี	อุดรธานี
๖๗	รพ.สต.	กุดดอกคำ หมู่ ๔ ตำบลโพธิ์ศรีสำราญ	โนนสะอาด	อุดรธานี
๖๘	รพ.สต.	บ้านยา	หนองหาน	อุดรธานี
๖๙	รพ.สต.	บ้านเชียง	หนองหาน	อุดรธานี
๗๐	รพ.สต.	ตำบลหนองเม็ก	หนองหาน	อุดรธานี
๗๑	รพ.สต.	ตำบลบ้านโคก	หนองหาน	อุดรธานี

๗๒	รพ.สต.	ตำบลพังงู บ้านยางคำ ตำบลพังงู	หนองหาน	อุดรธานี
๗๓	รพ.สต.	บ้านต้อง ตำบลหนองสระปลา	หนองหาน	อุดรธานี
๗๔	รพ.สต.	บ้านหนองแคน ตำบลหนองหลัก	ไชยวาน	อุดรธานี
๗๕	รพ.สต.	หนองกุงทับม้า หมู่ ๔ บ้านวังสมบูรณ์	วังสามหมอ	อุดรธานี
๗๖	รพ.สต.	บ้านคำยาง ตำบลผาสุก	วังสามหมอ	อุดรธานี
๗๗	รพ.สต.	บ้านนาตาด ตำบลชะยาว	วังสามหมอ	อุดรธานี
๗๘	รพ.สต.	บ้านหนองหญ้าไซ ตำบลหนองหญ้าไซ	วังสามหมอ	อุดรธานี
๗๙	รพ.สต.	บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๑๔ ตำบลบ้านดุง	บ้านดุง	อุดรธานี
๘๐	รพ.สต.	บ้านโพนสูงเหนือ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพนสูง	บ้านดุง	อุดรธานี
๘๑	รพ.สต.	บ้านศรีเจริญ หมู่ที่ ๖ ตำบลอ้อมกอก	บ้านดุง	อุดรธานี
๘๒	รพ.สต.	บ้านทรายมูล หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านจันทร์	บ้านดุง	อุดรธานี
๘๓	รพ.สต.	ตำบลนาไหม	บ้านดุง	อุดรธานี
๘๔	รพ.สต.	บ้านโนนอุดม ตำบลนาคำ	บ้านดุง	อุดรธานี
๘๕	รพ.สต.	คำบัง ตำบลคำบัง	บ้านผือ	อุดรธานี
๘๖	รพ.สต.	บ้านกลางใหญ่ ตำบลกลางใหญ่	บ้านผือ	อุดรธานี
๘๗	รพ.สต.	ตำบลบ้านหยวก	น้ำโสม	อุดรธานี
๘๘	รพ.สต.	บ้านธาตุ ตำบลบ้านธาตุ	เพ็ญ	อุดรธานี
๘๙	รพ.สต.	บ้านจอมศรี ตำบลจอมศรี	เพ็ญ	อุดรธานี
๙๐	รพ.สต.	บ้านโคก ตำบลบ้านโคก	สร้างคอม	อุดรธานี
๙๑	รพ.สต.	ตำบลนาขุง	นาขุง	อุดรธานี
๙๒	รพ.สต.	ตำบลบ้านก้อง	นาขุง	อุดรธานี
๙๓	รพ.สต.	คอนสาย	กู่แก้ว	อุดรธานี
๙๔	รพ.สต.	ถ่อนนาเพลิน	พิบูลย์รักษ์	อุดรธานี
๙๕	รพ.สต.	ตำบลหนองญาติ	เมืองนครพนม	นครพนม
๙๖	รพ.สต.	บ้านโชคอำนวย ตำบลกรูคู	เมืองนครพนม	นครพนม
๙๗	รพ.สต.	บ้านนาขาม ตำบลท่าลาด	เรณูนคร	นครพนม
๙๘	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.นครพนม	นาทม	นครพนม
๙๙	รพ.สต.	สร้างดี ตำบลนาแก	นาแก	นครพนม
๑๐๐	รพ.สต.	หนองกุงตำบล	นาแก	นครพนม
๑๐๑	รพ.สต.	โนนสมบูรณ์	เมืองบึงกาฬ	บึงกาฬ
๑๐๒	รพ.สต.	ตำบลท่าสะอาด	เซกา	บึงกาฬ
๑๐๓	รพ.สต.	บ้านธาตุเชิงชุม ตำบลธาตุเชิงชุม	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๐๔	รพ.สต.	บ้านโคกเลาะ ตำบลมื่น	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๐๕	รพ.สต.	บ้านดงมะไฟสามัคคี ตำบลมื่น	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๐๖	รพ.สต.	บ้านทับสอ ตำบลจิวดอน	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๐๗	รพ.สต.	บ้านคูสนาม ตำบลจิวดอน	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๐๘	รพ.สต.	บ้านโนนหอม ตำบลโนนหอม	เมืองสกลนคร	สกลนคร

๑๐๙	รพ.สต.	บ้านหนองสนม ตำบลเชียงเครือ	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๐	รพ.สต.	บ้านเชียงเครือโพธิ์ชัย ตำบลเชียงเครือ	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๑	รพ.สต.	บ้านสร้างแก้วสมานมิตร ตำบลท่าแร่	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๒	รพ.สต.	บ้านม่วงลาย ตำบลม่วงลาย	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๓	รพ.สต.	บ้านแมต ตำบลดงชน	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๔	รพ.สต.	บ้านนาขาม ตำบลห้วยยาง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๕	รพ.สต.	บ้านนาคำ ตำบลห้วยยาง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๖	รพ.สต.	บ้านพังขว้างใต้ ตำบลพังขว้าง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๗	รพ.สต.	บ้านดงชุมข้าว ตำบลพังขว้าง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๘	รพ.สต.	บ้านดงมะไฟ ตำบลดงมะไฟ	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๑๙	รพ.สต.	บ้านดงพัฒนา ตำบลธาตุนาเวง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๒๐	รพ.สต.	บ้านหนองลาดใต้	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๒๑	รพ.สต.	บ้านดอนแคน ตำบลหนองลาด	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๒๒	รพ.สต.	บ้านฮางโฮง ตำบลฮางโฮง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๒๓	รพ.สต.	บ้านโคกก่อง ตำบลโคกก่อง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๑๒๔	รพ.สต.	บ้านบอน ตำบลนาโพธิ์	กุสุมาลย์	สกลนคร
๑๒๕	รพ.สต.	บ้านนาเพียงใหม่ ตำบลนาเพียง	กุสุมาลย์	สกลนคร
๑๒๖	รพ.สต.	บ้านโพธิ์ไพศาล ตำบลโพธิ์ไพศาล	กุสุมาลย์	สกลนคร
๑๒๗	รพ.สต.	บ้านหนองบัวสร้าง	กุสุมาลย์	สกลนคร
๑๒๘	รพ.สต.	บ้านแสนพัน ตำบลอุ่มจาน	กุสุมาลย์	สกลนคร
๑๒๙	รพ.สต.	บ้านกุดแฮดสามัคคี ตำบลกุดบาก	กุดบาก	สกลนคร
๑๓๐	รพ.สต.	บ้านโพนงาม ตำบลนาม่อง	กุดบาก	สกลนคร
๑๓๑	รพ.สต.	บ้านดงนิมิต ตำบลนาม่อง	กุดบาก	สกลนคร
๑๓๒	รพ.สต.	บ้านค้อน้อย ตำบลกุดไผ่	กุดบาก	สกลนคร
๑๓๓	รพ.สต.	บ้านวังยาง ตำบลวังยาง	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๓๔	รพ.สต.	บ้านพอกน้อยพัฒนา ตำบลพอกน้อย	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๓๕	รพ.สต.	บ้านโนนเรือ ตำบลนาหัวบ่อ	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๓๖	รพ.สต.	บ้านไฮ ตำบลไร่	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๓๗	รพ.สต.	บ้านช้างมิ่งพัฒนา ตำบลช้างมิ่ง	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๓๘	รพ.สต.	บ้านหนองโตก ตำบลช้างมิ่ง	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๓๙	รพ.สต.	บ้านศรีวงศ์ทอง ตำบลช้างมิ่ง	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๔๐	รพ.สต.	บ้านหนองผือ ตำบลนาใน	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๔๑	รพ.สต.	บ้านผักคำภู ต.นาใน	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๔๒	รพ.สต.	บ้านนาขาม ตำบลเชิงชุม	พรรณานิคม	สกลนคร
๑๔๓	รพ.สต.	บ้านดง ตำบลม่วงไข่	พังโคน	สกลนคร
๑๔๔	รพ.สต.	บ้านแร่ ตำบลแร่	พังโคน	สกลนคร
๑๔๕	รพ.สต.	บ้านสุขเกษม (ฝั่งแดง) ตำบลไฮหย่อง	พังโคน	สกลนคร

๑๔๖	รพ.สต.	บ้านภูเงิน ตำบลไฮหย่อง	พังโคน	สกลนคร
๑๔๗	รพ.สต.	บ้านต้นผึ้ง ตำบลต้นผึ้ง	พังโคน	สกลนคร
๑๔๘	รพ.สต.	บ้านโพนสว่าง ตำบลต้นผึ้ง	พังโคน	สกลนคร
๑๔๙	รพ.สต.	บ้านตาดโพนไผ่ ตำบลวาริชภูมิ	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๐	รพ.สต.	บ้านหนองท่ม ตำบลปลาไหล	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๑	รพ.สต.	บ้านดอนยาวใหญ่ ตำบลหนองลาด	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๒	รพ.สต.	บ้านจำปาทอง ตำบลหนองลาด	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๓	รพ.สต.	บ้านคำบิด ตำบลคำบ่อ	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๔	รพ.สต.	บ้านภูวงน้อย ตำบลคำบ่อ	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๕	รพ.สต.	บ้านดอนส้มโฮง ตำบลค้อเขียว	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๖	รพ.สต.	บ้านดอนส้มโฮง ตำบลค้อเขียว	วาริชภูมิ	สกลนคร
๑๕๗	รพ.สต.	บ้านนาคำ ตำบลนิคมน้ำอุ่น	นิคมน้ำอุ่น	สกลนคร
๑๕๘	รพ.สต.	บ้านหนองบัวบาน ตำบลหนองบัว	นิคมน้ำอุ่น	สกลนคร
๑๕๙	รพ.สต.	บ้านโนนสุวรรณ ตำบลสุวรรณคาม	นิคมน้ำอุ่น	สกลนคร
๑๖๐	รพ.สต.	บ้านปานเจริญ ตำบลเตือศรีคันไชย	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๑	รพ.สต.	บ้านปานเจริญ ตำบลเตือศรีคันไชย	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๒	รพ.สต.	บ้านคำหมุน ตำบลเตือศรีคันไชย	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๓	รพ.สต.	บ้านขัวก่าย ตำบลขัวก่าย	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๔	รพ.สต.	บ้านโพนแพง ตำบลหนองสนม	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๕	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.สกลนคร	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๖	รพ.สต.	บ้านโนนแต่ ตำบลธาตุ	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๗	รพ.สต.	บ้านหนองฮาง ตำบลธาตุ	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๘	รพ.สต.	บ้านห้วยหิน ตำบลหนองแวง	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๖๙	รพ.สต.	บ้านโนนอุดม ตำบลศรีวิชัย	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๗๐	รพ.สต.	บ้านนาซอ ตำบลนาซอ	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๗๑	รพ.สต.	บ้านแสงเจริญ ตำบลอินทร์แปลง	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๗๒	รพ.สต.	บ้านคอนสาย ตำบลคอนสวรรค์	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๗๓	รพ.สต.	บ้านจำปาดง ตำบลกุดเรือคำ	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๗๔	รพ.สต.	บ้านหนองแวง ตำบลหนองแวงใต้	วานรนิวาส	สกลนคร
๑๗๕	รพ.สต.	บ้านเพี้ย ตำบลหนองบัวสิม	คำตากล้า	สกลนคร
๑๗๖	รพ.สต.	บ้านโพธิ์ชัย ตำบลหนองบัวสิม	คำตากล้า	สกลนคร
๑๗๗	รพ.สต.	บ้านหนองพอกใหญ่ ตำบลนาแต่	คำตากล้า	สกลนคร
๑๗๘	รพ.สต.	บ้านหนองแสง ตำบลนาแต่	คำตากล้า	สกลนคร
๑๗๙	รพ.สต.	ตำบลแพด	คำตากล้า	สกลนคร
๑๘๐	รพ.สต.	บ้านมาย ตำบลมาย	บ้านม่วง	สกลนคร
๑๘๑	รพ.สต.	บ้านดงห้วยเปลือย ตำบลดงหม้อทอง	บ้านม่วง	สกลนคร
๑๘๒	รพ.สต.	บ้านโคกสง่า ตำบลดงหม้อทองใต้	บ้านม่วง	สกลนคร

๑๘๓	รพ.สต.	บ้านห้วยหลัว ตำบลห้วยหลัว	บ้านม่วง	สกลนคร
๑๘๔	รพ.สต.	บ้านหนองกั้ง ตำบลหนองกั้ง	บ้านม่วง	สกลนคร
๑๘๕	รพ.สต.	บ้านบ่อแก้ว ตำบลบ่อแก้ว	บ้านม่วง	สกลนคร
๑๘๖	รพ.สต.	บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม	อากาศอำนวย	สกลนคร
๑๘๗	รพ.สต.	บ้านหนองสามขา ตำบลสามัคคีพัฒนา	อากาศอำนวย	สกลนคร
๑๘๘	รพ.สต.	บ้านคำสะอาด ตำบลคำสะอาด	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๘๙	รพ.สต.	บ้านต้าย ตำบลบ้านต้าย	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๐	รพ.สต.	บ้านบงเหนือ ตำบลบงเหนือ	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๑	รพ.สต.	บ้านยางชุม ตำบลโพนสูง	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๒	รพ.สต.	บ้านโคกสี ตำบลโคกสี	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๓	รพ.สต.	บ้านตาล หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโคกสี	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๔	รพ.สต.	บ้านหนองหลวง ตำบลหนองหลวง	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๕	รพ.สต.	บ้านบงใต้ ตำบลบงใต้	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๖	รพ.สต.	บ้านบ่อไร่โคกสีนวน หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบงใต้	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๗	สอ.	เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี จ.สกลนคร	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๘	รพ.สต.	บ้านพันนา ตำบลพันนา	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๑๙๙	รพ.สต.	บ้านสร้างแป้น ตำบลแวง	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๐	รพ.สต.	บ้านทรายมูล ตำบลทรายมูล	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๑	รพ.สต.	บ้านตาลโกน ตำบลตาลโกน	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๒	รพ.สต.	บ้านโคกสุวรรณ ต.ตาลโกน	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๓	รพ.สต.	บ้านนาเตียง ตำบลตาลเนิ้ง	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๔	รพ.สต.	บ้านตาลเนิ้ง ตำบลตาลเนิ้ง	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๕	รพ.สต.	บ้านธาตุ ตำบลธาตุทอง	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๖	รพ.สต.	บ้านนาถ่อน ตำบลบงเหนือ	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๐๗	รพ.สต.	บ้านท่าศิลา ตำบลท่าศิลา	ส่องดาว	สกลนคร
๒๐๘	รพ.สต.	บ้านวัฒนา ตำบลวัฒนา	ส่องดาว	สกลนคร
๒๐๙	รพ.สต.	บ้านหนองแวง ตำบลปทุมวาปี	ส่องดาว	สกลนคร
๒๑๐	รพ.สต.	บ้านโพนปลาไหล ตำบลเต่างอย	เต่างอย	สกลนคร
๒๑๑	รพ.สต.	บ้านดงหลวง ตำบลบึงหวาย	เต่างอย	สกลนคร
๒๑๒	รพ.สต.	บ้านคำข่า ต.นาตาล	เต่างอย	สกลนคร
๒๑๓	รพ.สต.	บ้านนาหลวง ตำบลจันทร์เพ็ญ	เต่างอย	สกลนคร
๒๑๔	รพ.สต.	บ้านห้วยหีบ ตำบลตองโขบ	โคกศรีสุพรรณ	สกลนคร
๒๑๕	รพ.สต.	บ้านโพนค้อ ตำบลเหล่าโพนค้อ	โคกศรีสุพรรณ	สกลนคร
๒๑๖	รพ.สต.	บ้านโคกนาดี	โคกศรีสุพรรณ	สกลนคร
๒๑๗	รพ.สต.	บ้านโพนทอง ตำบลแมตนาทม	โคกศรีสุพรรณ	สกลนคร
๒๑๘	รพ.สต.	บ้านกุดนาขาม ตำบลเจริญศิลป์	เจริญศิลป์	สกลนคร
๒๑๙	รพ.สต.	บ้านเหล่า ตำบลบ้านเหล่า	เจริญศิลป์	สกลนคร

๒๒๐	รพ.สต.	บ้านหนองแวง ตำบลบ้านเหล่า	เจริญศิลป์	สกลนคร
๒๒๑	รพ.สต.	บ้านดอนสร้างไพร ตำบลทุ่งแก	เจริญศิลป์	สกลนคร
๒๒๒	รพ.สต.	บ้านโคกศิลา ตำบลโคกศิลา	เจริญศิลป์	สกลนคร
๒๒๓	รพ.สต.	บ้านดงสง่า ตำบลหนองแปน	เจริญศิลป์	สกลนคร
๒๒๔	รพ.สต.	บ้านใหม่ไชยา ตำบลบ้านโพน	โพนนาแก้ว	สกลนคร
๒๒๕	รพ.สต.	บ้านใหม่หนองผือ	โพนนาแก้ว	สกลนคร
๒๒๖	รพ.สต.	บ้านนาแก้วน้อย ตำบลนาแก้ว	โพนนาแก้ว	สกลนคร
๒๒๗	รพ.สต.	บ้านโพนแค่น้อย ตำบลนาตงวัฒนา	โพนนาแก้ว	สกลนคร
๒๒๘	รพ.สต.	บ้านโพนบก ตำบลบ้านแป้น	โพนนาแก้ว	สกลนคร
๒๒๙	รพ.สต.	บ้านนายอ ตำบลสร้างค้อ	ภูพาน	สกลนคร
๒๓๐	รพ.สต.	บ้านฮ่องสิม ตำบลหุบเลา	ภูพาน	สกลนคร
๒๓๑	รพ.สต.	บ้านนางเต็ง ตำบลโคกภู	ภูพาน	สกลนคร
๒๓๒	รพ.สต.	บ้านกกปลาชิว ตำบลกกปลาชิว	ภูพาน	สกลนคร
๒๓๓	รพ.สต.	บ้านหนองหลวง หมู่ที่ ๖ ตำบลนิคมน้ำอุ่น	นิคมน้ำอุ่น	สกลนคร
๒๓๔	รพ.สต.	บ้านหนองไผ่ ตำบลดงมะไฟ	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๒๓๕	รพ.สต.	บ้านห้วยกอก ตำบลโพธิ์ไพศาล	กุสุมาลย์	สกลนคร
๒๓๖	รพ.สต.	บ้านโคก ตำบลไร่	พรรณานิคม	สกลนคร
๒๓๗	รพ.สต.	บ้านโคกสะอาด ตำบลแร่	พังโคน	สกลนคร
๒๓๘	รพ.สต.	บ้านสังเปือย ตำบลชัวก่าย	วานรนิวาส	สกลนคร
๒๓๙	รพ.สต.	บ้านวังเยี่ยม ตำบลหนองแวง	วานรนิวาส	สกลนคร
๒๔๐	รพ.สต.	บ้านถ่อน ตำบลบ้านถ่อน	สว่างแดนดิน	สกลนคร
๒๔๑	รพ.สต.	บ้านดงคำโพธิ์ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลปลาไหล	วาริชภูมิ	สกลนคร
๒๔๒	รพ.สต.	บ้านคำภูทอง ตำบลบ่อแก้ว	บ้านม่วง	สกลนคร
๒๔๓	รพ.สต.	บ้านดงหม้อทอง ตำบลดงหม้อทองใต้	บ้านม่วง	สกลนคร
๒๔๔	รพ.สต.	บ้านลาดกะเมือ ตำบลห้วยยาง	เมืองสกลนคร	สกลนคร
๒๔๕	รพ.สต.	บ้านภูเพ็ก	พรรณานิคม	สกลนคร

ที่ปรึกษา

นายแพทย์ปราโมทย์ เสถียรรัตน์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
เขตสุขภาพที่ ๘

ดร.นายแพทย์ปรเมษฐ์ กิ่งไก่อ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตสุขภาพที่ ๘
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี

คณะผู้จัดทำ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี

นายมะโนตร์ นาคะวัจนะ

เภสัชกรเชี่ยวชาญด้านเภสัชสาธารณสุข
หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ

นางลลิตา สกุลพาเจริญ

เภสัชกรชำนาญการ

นางสาวปรกช โคมุทกลาง

เภสัชกรชำนาญการ

นางสุมาลี แสงชมภู

เภสัชกรชำนาญการ

นางณัฏฐวี รักชัย

เภสัชกรชำนาญการ

นางสาววาณี ธนสีลังกุล

เภสัชกรชำนาญการ

